

THE LITHUANIAN WEEKLY
 "KOVA"
 Published every Friday by the
 LITHUANIAN SOCIALIST FED-
 ERATION OF AMERICA
 [Incorporated April 28, 1908.]
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUANIAN WEEKLY
 "KOVA"
 Išleista kas Pėntnydėia. Leidžia
 LIETUVIŲ SOCIALIZISTŲ SA
 JUNGŲ AMERIKOJE
 Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
 "KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

Nr. 4L.

Philadelphia, Pa., 13 d. Spalio (October), 1911 m.

Metas VII

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS.

L. F. d' M. R. Vokietijos Soc.-Dem. Kongresas	489
A. Atgaja Antroji pusė klausimo	489
Zymontas Ex-revoliucionieriaus išpažintis	491
Žaibai ant regračio	492
L. F. d' M. R. Socijalizmo trupiniai	492
APŽVALGA	493
AMERIKA	494
UŽSIENIS	495
DARBININKŲ GYVENIMAS	496
KORESPONDENCIJOS	496
MOTERŲ SKYRIUS:	
Vaikų šimtmetis	497
BELETRISTIKA:	
Stasiulevičius Sapnas Izaoko ir Aristotelio	498
SAJUNGOS REIKALAI	500

THE LITHUANIAN WEEKLY

"KOVA"

PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

K. J. KAS, EDITOR

A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

PRENUMERATA
visose dalyse sviete

One year	\$2.00	Vienleims metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešleims mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.

APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

ŽEMAITES RAŠTU ANTRA LAIDA

Dar neatiduota spaudon, bet jau galutinai rengiama. Buvo priežastys dėlėi kurių užsitiesė, svarbiausia — permažai prenumeratos surinkta. Dabar daugumas draugų pažadėjo užsirašyti, o šie draugai ir parinkti.

Dr. K. Vilaniškis, S. V. Bakanaukas, M. K. Virbalas, L. Griškėtas, T. S. Rubikas, P. J. Babilas, J. Šukys, M. Gruzinskiūtė, A. Matjošaitis, I. B. Bronušas, M. M. Račiūtė, V. I. Kairys, F. Kusleika, J. Juodžiukynas, A. Velykiūtė, P. A. Jatulevičius, J. Juškevičius, K. Juozapavicia, L. Tomkus, V. K. Račkauskas ir J. Ilgandas.

Labai dėkingas busiu, kad draugai pasidarys Žemaitės Raštų prenumeratos rinkime ir dėkingas tiems kurie užsirašys. Prenumerata \$1.00.

A. Zymontas, 1815 E. Moyamensing Ave., :: :: Philadelphia, Pa.

"Revoliucijos Atbalsiai"

Naujai išėjo iš spaudos puiki ir naudinga knygelė, papuošta paveikslais. Knygelė originališkai parašyta — Seno Vinco, iš revolucijos laikų Lietuvoj. Turi 47 puslapius, kaina 15 c. 10 Egzemplorių už \$1.00. Daugiau imant dar pigiau.

Plnigus siųskite „Money Order“, ar krasos ženkleliais. Adresu:

V. Jakštys.

1815 E. Moyamensing Ave.,

Philadelphia, Pa.

CHICAGIEČIU ŽINIAI

Visiems gerai žinoma, kad Dramatiškas Ratelis prie LSS. kuopų Chicagoje, yra pasišventęs vien tik scenos menui. Chicagiečiai jau jį pažįsta iš keleto praėitų metų. Todėl galima tikėtis, jog jis savo užduotį atliks kuonopuikiausiai ir dabar, nes dalyvauja visos geriausios spēkos. Šiame sezone jis atidaro pirmą savo vakarą, Subatoje, 14 d. Spalio (October), 1911 m., žinomoj salėj „Hull House“, kampas Polk ir Halsted gatvių. Pradžia 7:30 val. vakare. Įžanga 50, 35 ir 25 centai. Bus lošiama Br Vargšo 5 veiksmų drama: „Johno Širdis“. Be to, vakaro programą pajvairuos vyrų kvartetą, sudainuodamas „Serenadą“.

LSS. III-čio rojono teatras ir balius.

Bus 21 d. spalio, svetainėje Turner Hall, ant Jane St., tarp 17-tos ir 18-tos gatvių, S.S. Pittsburg, Pa. Bus pirmu sykiu čia vaidinta drama, „Pirmi Žingsniai“. Teatras prasidės 6:30 val. vakare, o bulius nuo 8 vakare. Įžanga: porai arba vyrui 50 c., pavienėms moterims 25 c., vaikams 15 c. Komisija.

"KOVOS" SPAUSTUVE

SPAUDINAME VISOKIUS SPAUDOS DARBUS: plakatus, tikietus, programus, vizitines kortelės, konstitucijas, knygas, paveikslus, atvirutes, laiskams popieras, čarterius ir t. t. įvairiose kalbose.

"KOVOS" spaustuvė nuo Naujų Metų žymiai pagerinta, spalvuotas darbas tik ką neseniai investas. Visos mašinos varomos elektriška pajiega, todėl, darbus visuomet atliekame GREITAI, GRAŽIAI ir ATSAKANČIAI, UŽ LABAI PRIEINAMĄ PREKĘ ir visuomet į UŽSAKYTĄ LAIKĄ!!

"Kovos" Spaustuvė prima darbus ne tik nuo vietinių gyventojų, bet ir iš kitu miestu pačta ar expressu. Turintieji kokius spaudos darbus, ar šiaip kokius reikalus kreipkitės ypatingai ar laišku sekančiu adresu:

KOVA 1815 East Moyamensing avenue, PHILADELPHIA, PA. TELEPHONE KEYSTONE MAEN, 2958.

Dr. Ignotas Stankus

Bell Telephone Dickinson 3757 w.

Dėl daktariškos rodos galima atsišaukti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šteitų, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoje —

Jis yra pabaigęs augščiausias ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavų daktarų mieste Indianapolis. Mokėsi ir praktikavoje *The New York Post Graduate Medical School and Hospital*. Visi jį paliudijimai išstatyti yra ofise, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo locną ligonbutį Philadelphijoje ir tame pačiame name padirbo puikią *medikališką klinišką* su laboratorija, elektriškas mašinas ir ap- tieką su geriausiomis gyduoėmis. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagelbą, iš- sigydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

„Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno, taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nera geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlankiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.“ Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St. Philadelphia, Pa.

„Šiuomi viešai išr iškiu sa- vo širdingą padėką Dr. Stan- ku už išgydymą nervų ligu ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kiti daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slap- tomis ligomis patariu kreip- tis pas dr. Ig. Stankų, o ne- pasiga lėsite savo žygio.

GARBUS DAKTARE: neiš- randu žodžiu p dėkavojimu Tamistui už išgydyma skau dėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėnų ir skausmln- gy mėnesinių, kurių kiti vi- si daktarai neapsiėmė gydy- ti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo manęs Ela Mažinacky

A. Zmūden, Salem, Mass 57 Pingree St. Dr. Ig. Stankus. 1325 S. Front St., Phila

John Akuotaitis, Montreal, Que. Canada, rašo: „Meilutis gydytojai — Šešta diena, kaip gavau nuo Tamstos liekarstas ir vartoju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojai bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau ne- reikalauju daktariškos pagelbos. Ta įkiri liga, kuri taip daug prikrankino mane ir kurią kiti daktarai laikė už neišgydoma, dabar jau baigia gyti. Ačiū Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.“

Išgydau pasekmingai ir ant visados nuo:

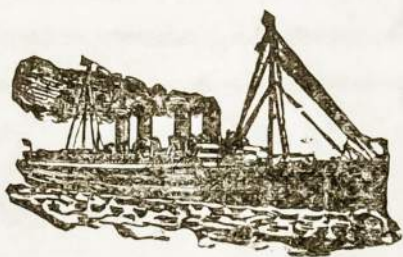
reumatizmo, skaudėjima šonų, sanarių kaulų, strėnų, koiu, pečių, nuo visokių kraujo ligu užkrečiamu lytišku ligų, triperij, šankerį sifilį, užk etėji- ma ir nedidbima vidurių, išbėrima, niežėjima ir augima ant veido ir kūno vi- sokių spuogų, dėdervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėma, širdies, inkst- u, kepenų ir plaučių ligas, visokias nervų ligas neuralgiją, drebėjimą sana- riu, greitą s pykima, negalėjimą miegot ir išgastį, greitą pailsima, sunkų kvėp- vima, peršalimo slogas ir nusilpnėjimą sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerisk mėnesinių tekėjima ir gumbo Išgydau su ope- cija rupturą, apendecitit, vėžį, skilyve augančius akmenis visokius skadulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslių kaulų nervų, smėgnų, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir ran- kas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi d ro operacijas ant nosies, akių ir gonk es.

Dr. Ignatius Stankus, M. D. 1220 So. Broad Street, Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare Šventadieniais nuo 1 iki 5 po piet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas ša- lis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

KOVOS Agentai.

K DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
A. L. REIKAS, 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
A. J. NERIS, Box 195, Easton, Pa

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas ta- bakas „Five Brothers“ galima gauti pirkt kiekvienoj krantuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoje, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Iš- gydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kai- po tai: Naktinius Troitijimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pajiegos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo speciališkas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plaučių uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą. Užsenėju- sias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negyda.

Dr. KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėltoj nuo 9 iki 4 p.p.

„Atlikts kriukis!“

Savo pirmąjį (5 metų) jubilėjų „Dilgėlės“ atliko ir jau vadinasi pilnai suaugusios, ir gali eit ristyn su „rimtaisiais ir didžiaisiais“ laikra- čiais: boikotų nebijo, jiems atlikts kriukis. Kas gi bijotų jas skaityt? Gal tik ne žmogus, ar koks pirmėvis su skersom kulnim! :: :: ::

„Dilgėlės“ per metus eina už \$1.00 per visą žemę ir visua vandenis kas dvi savaiti.

ADRESAS: **Baltrušaitis Bros.** 2400 Fifth Ave. :: Pittsburg, Pa.

VOKIETIJOS SOCIJAL-DEMOKRATIJOS KONGRESAS.

NUO 10 tos iki 17 tai rugsėjo š.m. mieste Jenoje atsibuvo Vokietijos Socijal-Demokratų partijos kongresas. Jame dalyvavo 400 įgaliotų atstovų; apart jų da buvo suvirš 200 svečių.

Vokietijos Soc.-D. kongresai, pagal savo svarbą darbininkų gyvenime ir socialistiškame judėjime, užima pirmą vietą po tarptautiškais socialistų kongresais. Ką Vokietijos Soc.-D. kongresas nutaria, tą priima už partijos taktiką netik Vokietijos S.-D. partija, bet dažnai ir kitų šalių socialistų partijos.

Jenos kongrese buvo apkalbama daug svarbių klausimų, bet aš čion paminėsiu tik tai apie porą.

Pirmas klausimas, kuris apeina netik Vokietijos darbininkus, bet ir visąvietinę darbininkų kliasą, buvo klausimas karės tarp Vokietijos ir Francijos. Tame klausime skaitė kongrese referatą plačiai pasauliui pažįstamas Vokietijos Soc.-D.-jos vadovas Augustas Bebelis.

Trumpai paėmus, Bebelio referato turinis yra sekantis: Dabartinės gresiančiosios karės tarp Vokietijos ir Francijos priežastis yra kolonijų politika (valdžios stengimasis įgyti sau žemės plotus tolimose ir svetimose šalyse). Šios galdynės kolonijų politika nuo pat savo pradžios XVI šimtmetyje visada buvo rašoma krauju ir visa ji yra vien tik *prasikaltimų eilė*. Per tą laiką šimtais tautų tapo sunaikinta ir šimtais tukstančių kareivių nužudyta, užkariaujant ir apginant jas. Nauda iš viso to tik tai kapitalistams, kurie naujai užkariautose šalyse parduoda savo tavorus. Visą sunkenybę gi neša darbininkų kliasą, kuri sumoka visus mokesčius ir siunčia savo sunus, kaipo kareivius, užkariavimui naujų kolonijų, kurios ir yra nuperkamos darbininkų kliasos uždirtu turtu ir jų krauju ir kunu. Dabar Vokietija, kuri užsiima kolonijos politika, pradandant nuo 80 metų praeito šimtmečio, nori sau įgyti Moroko, jei ne visą, tai nors dalį už tai, kad kapitalistams, rodosi, išėitų ten geras biznis. Patrijotiškieji laikraščiai šaukė, kad Vokietija, budama tokia galinga, neturi jokių tarybų daryti, bet pajiega, kardu ir dinamitu Moroko paimti, nes tam Vokietija užlaiko armiją ir laivyną. O jei tokia karė tarp Vokietijos ir Francijos iškiltų, tai ji būtų baisiausia iš visų, kokias tik istorija pažįsta. Pasekmių pragaištingumas būtų neaprašomas, žmonių žutų šimtais tukstančių ir žymi dalis liaudies butų priversta badauti, nes pramonija ir prekyba pakrikty.

Radosi, žinoma, ir priešingų nuomonių. Taip vadinamieji dešinieji socialistai nurodė, kad reikia paremti valdžią, kuomet gresia šalies prekybai pavojus, nes, kuomet šalies prekybai einasi blogai, tuomet ir pramonija nyksta, o jai nykstant ir darbininku kliasą turinti nukentėti, todėl, tokiaime atvejyje esą reikalinga valdžią paremti. Vienok šitos nuomonės palaikytojų buvo labai mažai.

Vienbalsiai tapo priimta A. Bebelio paduota rezoliucija, kuri nurodo, kad karės tikroji priežastis yra kapitalistų kliasos godumas ir kad karės kurstytojais yra daugiusia pati kapitalistų kliasą ir kariumenės viršininkai, kurių amatas yra karė ir kurie geidžia sau paugštinių. Todėl kongresas visai pasmerkia tokią Vok. valdžios politiką ir kviečia Vok. proletariją, idant jis visomis pajiegomis priešintųsi karės iškilimui, ir reikalauja, kad valdžia sušauktų Reichstagą (parlamentą), idant tauta galėtų žinoti, kas veikiama tame klausime, o ne šeimyninkautų vien pati valdžia. Kaip jau minėjome, toji Bebelio rezoliucija tapo priimta vienbalsiai. Tas liudija, kokis didelis solidariskumas viešpatauja tarp Vokietijos socijal-demokratų. Parodo, kaip mažuma pasiduoda inteligentiš-

kam didžiumos norui.

Antras klausimas buvo tai atelnantieji rinkimai į parlamentą, Vokietijos parlamentas, nežiurint visų aprubežiavimų, yra visgi tikru Vokietijos gaspadorium. Apkaltant šalies reikalus, ten, kaip veidrodyje, atspindi įvairių luomų nuomonės, kliasiniai interesai, kurie gyvenime tankiai yra neaiškūs. Ten dvarponiai reacionieriai prieš kiekvieną demokratiškesnį sumanymą griežia dantis, idant apginti savo reikalus ir palaikyti amžinai savo plačiuosius žemės plotus. Ten kapitalistai liberališkąja migla bando užtemdyti darbininkams akis, kad jie nematytų, kaip liberalai priešinasi darbininkų buvio pagerinimui. Ten katalikų ilgaskverniai laimina konservatus-dvarponius ir liberalus-kapitalistus jų misijoje darbininkų kliasos išnaudojimui. Socijal-Demokratų partija yra tik vienintėlė partija, kuri drąsiai parodo tos «traicės» juodus darbus. Reichstago veikimą seka visa šalis ir ten tartas žodis praskamba po visą šalį.

Soc.-D. partija yra labai liaudies guojama ir ji kas rinkimai vis daugiau ir daugiau balsų gauna. 1903 m. rinkimuose ji gavo 3,008,000 balsų ir išrinko 81 atstovą. Buržuazija, permačiusi tokį s.-d. pasisekimą, pasirizo visomis pajiegomis užsmaugti tą «raudonąją pavojų» ir 1907 m. rinkimuose visos buržujiškos partijos, kur tik nebuvo užsitikėjusios, kad jos išloš, kaipo pavienės, susijungė ir tokiu būdu socijal-demokratai nustojo 39 mandatus parlamente, nes jų išrinko tik tai 43 atstovus, nors balsų gavo ir daugiau, negu pirmesniuose rinkimuose, t.y. 3,258,968. Bet užtai pastaraisiais metais, laike perrinkimo atstovų, socialistai veik visur daugiau balsų gavo, negu sudėjus visų priešingų partijų gautus balsus.

Dabar jau partija išanksto rengiasi ir apkalbėjo būdus, kokių laikyties laike agitacijos. Priimtoji rezoliucija tame klausime padavadija vesti masinę agitaciją per susirinkimus ir spaudą; laike rinkimų laikyties atskirai nuo visų kitų partijų; laike perrinkimų, kur matoma, kad nebus galima išlaimėti vieniems, susidėti su liberalais, jei jų kandidatas išpildo viešai ir dokumentališkai tam tikrą prižadą, kad neis prieš darbininkų kliasos reikalus; jeigu kuris to neprižadėtų, tai tokį nerehti. Darbas energiškai pradedama.

Nemažai vėjo gavo ir partijos Centro Komitetas (Parteivorstand), kad jis buvo neužtektinai rangus rengime protesto prieš gresiančią karę. Tas liudija, kad pati minia yra inteligentiška ir suprantanti, kur stovi, nes, nesulaukus C.K. paraginimo, pati pradėjo rengti protesto demonstracijas. Viskas tas liudija apie partijos tvirtumą. Čion netik C.K. vadovauja, bet jam pražiopsant ir pati partija duoda sveiką iniciatyvą, iš kurios da daug-daug ir vadovai pasimokina.

L. F. d' M.-R.

ANTROJI PUSE KLAUSIMO.

LABAI dažnai pasitaiko, kad paviršius kokio-nors daikto pasirodo mums labai puikiu ir mėg, nežiurdami, kad kartais gali jis buti nenaudingas ir net blėdingas, užmiršę savo kasdieninį darbą ir palikę jį savam likimui, skubinamės prie to puikiojo daikto. Ir neretai taji puikumą ir nandingumą matome tik tai per įsivaizdinimą ar per kitų įvaizdinimą; ištikrųjų gi jis esti toli-gražu netoks, kaip matosi.

Beveik tas-pats šiandien yra pas mus, Sąjungoje, — tai klausimas pašalpinės organizacijos. Jis buvo pakeltas da prieš VI taji susivažiavimą, buvo svarstytas per susivažiavimą ir apie jį rašoma Kovo dabar. Ir tam klausimui priduta spalva labai puiki; niekas arba labai mažai kas tebando atversti jojo antrąją pusę. Kaip kožnas tvirtai stovintis ant kovos kliasų pamatų socialistas į tą klausimą atkreipia mažai atidos, taip ir aš nebandžiau ką-nors sakyti. Bet šiandien, matydamas, kad nekurie bando susiiselpimo

klausimui duot rolę žmonijos išganytojo, netik laikau reikalingu tart keliatą žodžių, bet ir privalau tai daryt.

Čion mintyje turiu drg. Purvio straipsnį «Pašalpinės Organizacijos klausime», tilpusį *Kovos* N39. Čion autorius, norėdamas prirodyt tos organizacijos reikalingumą, perdaug ją nuidealizavo ir vietomis net užmiršo priimtąją socialistų taktiką.

Nebandysiu keliaut į feodalizmo laikus, kad prirodyt, kas buvo inicijatoriais (užmanytojais) savišalpos klausimo. Tik meskim žvilgi į šių dienų surėdymą ir pamatysime, kas tveria pašalpinės organizacijas, kam josios reikalingos ir ką jos sušelpia.

Pašalpinės organizacijos yra tvirtčiausiu ramsčiu kapitalistiškojo surėdymo. O kadangi jos tą surėdymą palaiko, tat kiekvienas suprasime, kad jų inicijatoriais ir rėmėjais yra kapitalistai. Sušelpia gi jos vien tik pseudo-daktarus, pseudo-advokatus, graborius, kunigus ir taip vad. dykaduonių kliasą. Pačiam gi vargšui-darbininkui tankiausiai tik mirus tenka pasidžiaugti, kaip jo įpėdiniai dalijasi jo posmertinę, arba, kitaip pasakius, darbininkui netenka laiko save susišelpti. Iš to atžvilgio net atžagareiviškiausioji dvasiškija pašalpinės organizacijos organizuoja ir palaiko.

Čion autorius kritikuoja jamo straipsnio ir daugelis kitų socialistų man prirodys kitų tautų socialistų sutvertas paš. organizacijas ir net puikiai gyvuojančias. Gerai. Vienok ir tai aš busiu toks atkaklus ir tvirtinsiu, kad kapitalistai jas organizuoja, o tie socialistai, kurie organizuoja panašias organizacijas, padaro naują plytą į sieną kapitalistiškojo surėdymo, o išrauna ją iš socialistų muravojamos tvirtovės.

Tam mano tvirtinimui yra daug pamatų.

Neabejoju, kad pavyzdžiui prirodys man Amerikoje tvirtai susiorganizavusį «Workingmen's Circle». Prirodys, kad jis stovi ant kovos kliasų pamatų, prigelbsti griaut kapitalistiškąją tvarką, ir, sykiu, sušelpia ekonomiškai savo narius.

Pasakysiu, kad viskas tas labai abejotina. Sykiu privesiu čia apsiereiškimus, kad nors ir geriausiai stovinčios paš. organizacijos neatlieka pilnai savo užduoties, ir tikriems kovotojams už pagerinimą darbininkų buvio yra graužais ant kelio.

Nors ir geriausiai butų susiorganizavusios paš. organizacijos, visgi jos negali aprėpti visų darbininkų. Ir štai dėlko: Didžiuma darbininkų, pav., uždirba po \$9 savaitėj; pragyvenimas gi jų šeimynai kaštuoja \$12. Kas juos gali sušelpt, jeigu jie negali prigulēt prie paš. organizacijos? Kad jie negali niekur prigulēt, mes tą aiškiai matom, nes matom, kad kas savaitē jų kišenių apturi 3 dolerius deficito (nedatekliaus). Sakau, tokių darbininkų yra didžiuma, nes gyvenimo sąlygos buvo mane privertę suktis tarpe žemosios kliasos darbininkų ir aiškiai pamatyti, kaip tie darbininkai priversti pridengt minētą deficitą, badaudami, šaltį kęsdami ir pusplikiai budami. Kame gi jiems išeiğa? Ar juos aprėps pašalpinės organizacijos? Ne, nes jie neturi pinigų. Tie pinigai, kuriais jie užsismokētų nedateklus ir su kurių pagelba galētų prigulėti prie paš. organizacijos, lieka pas kapitalistą-darbdavį. Jau čia mes matome, kad darbininkų luoma pasidalija į dvi kategorijas (skyrus): turinčių ir neturinčių; taipgi matome, kad vienai darbininkų kategorijai paš. organizacijos jokios pašalpos neduoda.

Toliaus. Palmkime vien tik tuos, kurie gali prigulēt į paš. organizacijas, ir daleiskim, kad darbininkui, prigulėjusiam ir įmo kėjusiam per 10 metų po 12 dol. į metus, fabrikoje nulaužia koją. Jis išserga vieną mėnesį, kol jam apgydo nupjautą koją ir kada jis jau nebegali rokuotis sergančiu. Per gulėjimo laiką jis apturi po 10 dol. į savaitę, viso 40 dol., t.y. trečdali visų pinigų, kuriuos jis yra įmokėjęs į organizaciją; ant toliaus jam nebemoka, nes jis ne serga, vienok jis į darbą jau negal eiti, nes fabrikoje reikalauja tik sveikų žmonių, su abiem kojoms ir rankoms. Klausimas: Ar tas žmogus likosi sušelptas?

Ne ir da syki ne!

Kiekvienam aišku, kad jis tris sykius geriau butų susišelpęs pats save, jeigu tuos pinigus butų sau į kišenių išidėjęs. Tikroji gi priežastis sužeidimo ir kas sužeistąjį turi sušelpti, visai užmiršta. Užmiršta užtai, kad yra sutvertos «sušelpimui» organizacijos! Kas pasakys žmogeliui, kad jis dirba kapitalistui ir kad jis turi reikalaut ten pašalpos, kur ji sužeidēt?

Ir čia, neabejoju, drg. Purvis ir panašiai mananti pasakys, kad tam tikslui, tam nurodymui yra susitvėrusios socialistų partijos, kurių programe yra pasakyta, jog negalintiems dirbti bus duota visuomeniška (valdžios) priežiura, kad soc. valdžia rupinsis įrengt tokias fabrikas, kur darbininkai nebus sužeidžiami, tik lai balsuoja darbininkai už soc. partijos kandidatus.

Pagal tą reikia suprasti, kad socializmas visus darbininkus aprėpia, ir jo programa užtikrina darbininkų buvį iš visų pusių. Vienok drg. Purvis mano, kad pagerinimui darbininkų buvio reikalinga sutvert pašalpinė organizacija, kuri turi aprupint darbininkus ekonomiškai ir išauklēt kovotojus ant politiškos kovos lauko. Kitaip pasakius, tada tik tikrai mes busime tvirti ant politiškos lauko, kada susišelpsim ligoje ir «gausim» gerą posmertinę! Bet čia mes matome, kad tie du tvirtinimai užkliūva už viens kito ir kad tik viens tegali buti išėjimas dėl darbininkų.

Aš jau nurodžiau, kad darbininkų kišenių beveik visada tuščias, tuščias iš tos priežasties, kad šiandieninis kapitalistiškas surėdymas yra iškraustęs viską. Vienok randasi tokie idealistai, kurie randa galimu iš tuščio pripilti pilną, ir tai ant tiek pilną, kad net butų galima pagerinti darbininkų buvį. Keista! Nėra pasaulyje tokio matematiko, kuris priskaitytų iš nieko milijonus.

Jeigu socialistiška valdžia yra galėje sutvarkyti fabrikas ir darbavietes, tai kam da tvert pašalpinę organizaciją? Pagal autoriaus išvedimą: sutverkim politišką partiją, kad pagerinti darbininkų padėjimą ir sutverkim pašalpinę organizaciją, kad galėtume pagerinti politiškosios partijos padėjimą, kad pirm, negu įvyks socialistiškas surėdymas, butų žmonės aprupinti. Argi čia ne painūs autoriaus išvedimai?

Ištikrųjų gi turi buti: arba nereikalinga socialistų partija, arba pašalpinė organizacija, nes, autoriaus nuomone, abi eina darbininkų buvio «pagerinimo». Jeigu jau syki vienas įrankys atlieks darbą, kitas bus nebereikalingas. Padalijimas darbo čia negalimas, nes šiame atvejyje atliekėjai jo yra labai skirtingi. Galiu da pridurti, kad veikmę pašalpinų organizacijų mes jau esame matę: jos gyvuoja ir auga kasdien tvirtyn, o sykiu darbininkų padėjimas eina blogyn. Taigi neapsiriksiu pasakydamas, kad pašalpinės organizacijos negali atlikti to, ką žada socializmas.

Bet čia buvo autoriaus apsirikimas. Juk jis tą pripažins, kad socializmo laikuose nereikės jokių «pašalpinų» organizacijų. Socializmas aprėps visus visuomenės reikalus. Taigi, ar ne geriausias atiduot visas spēkas įrengimui to įrankio, su kurio pagelba bus atlikta viskas? Darydami priešingai, mes silpniname savo spēkas, nes tas pačias spēkas pastatome ant dviejų pozicijų, iš kurių viena, kaip prirodžiau, negali išlaikyti nei bulvinės kulkos.

Beje, autorius prirodē pavyzdį, kad, kur kariumenē aprupinta puikiai, ten ir generolui sekasi puikiai. Vienok autoriui nepasisekē net pats pavyzdis, nes pagelbsti autorių sumušti.

Pasaulio kapitalistai užlaiko savo reikalams dvi armijas: darbininkų ir kariumenės; darbininkai uždirba jiems duoną ir suteikia visus patogumus, kokius žmogaus protas gali sumislyti, kariumenē gi kapitalistus apgina nuo darbininkų, kad tie kartais nuo jų neatimtų tųjų patogumų. Kad kariumenē uoliaus tarnautų, neretai jos užlaikytojai suteikia jai puikesnį duonos kėsnį ar drabužį. Ir aš nekiek nesidiviju, kad ten kariumenē puikiau užsilaiko ir geriau atlieka savo darbą, kada ji geriau užlaikoma. Ją šelpia jos užlaikytojai. Jai nereikia dėti iš savo kišeniaus paskutinių skatikų. Suprantama, kad ir aš ir visi socialistai to norētų, kad ir

antroji (darbininkai), t.y. per apibrėžto keli darbininkams. O to jie Autorius sumko bendro tar. Reik žinot ta, kad ji eina ra su socializmu tina tik socije Savišalpo ją kalbama, idėja yra pagl nuo kurio ta kalpo apie pamato ir grii išriše ir tą kle Negaliu u net garsingi t skelbia ne to naudą tik vie listų partijų g nis, nes tuo žmonijos.

Tegu ska pašalpinės orga negaliu pried stato tik tar ra, tik rengē izmo hydrat Ne aš v veidrodžio dū netik kad nec ti socialistiš jis. Jos jau traukimo nuo

Tuluose p drg. Atgaja, b Algajos patēm

Ex-re

Ex revoli Šakini žodeli, jo mylimą kn. socialistus.

Labai nes nis užkliudo m damas tokiu tytėti ant jo u Atsakydam rašęs apie kn. kų vėliau kiti Jurgelioni ...«Ką n pondencije ga. Prieš (gal pats J nesiu vėlia kad koresy

antroji (darbininkų) armija būtų šelpiama per tuosius, kuriems ji dirba, t. y. per kapitalistus. Bet čia autorius išklydo iš socialistų apibrėžto kelio: jis prirodė pavyzdį ten, kur užlaikytojai šelpia; darbininkams gi jis prirodė šventą pareigą «patiems save susiselpiti». O to jie padaryti negali, nes nedaleidžia ekonomišką stovį. Autorius sumaišė ekonominę kovą su savišalpos ideja, kuri odvi nieko bendro tarp savęs neturi. Ir užtai taip viskas išėjo išvirkščiai. Reik žinot tą, kad ekonominė kova nėra savišalpos klausimas ir kad ji eina ranka rankon su politiška kova. Ir už tai ji sykiu eina su socializmu, nes ekonominį darbininkų stovį gali pagerinti išimtinai tik *socijalistiškas surėdymas*.

Savišalpos ideja tik tada gali būti priimama atidomai, kada apie ją kalbama, kaip apie žmogmylstės (filantropijos) idėją. Ir ta idėja yra pagimdyta buržuazijos: numesti trupinį nelaimingam, nuo kurio tas viskas buvo paimta. Bet kada apie ją kalbama, kaip apie «žmonijos išganymo» įrankį, tad ji netenka po savim pamato ir griūva sykiu su jos skelbėjais. Vienok socialistai yra išrišę ir tą klausimą. Jų programa pilnai aprėpia tą.

Negaliu užginčyti to, kad ir nekurie pavieniai socialistai, ir net garsingi teoretikai, skelbia savišalpos idėją. Bet jie, anaiptol, skelbia ne toje prasmėje, kaip kad drg. Purvis. Jie tame mato naudą tik vienutėms, bet toli-gražu ne visai visuomenei. Socialistų partijų gi tikslas (sykiu ir mūsų Sąjungos) yra daug augštesnis, nes tuo tikslu yra pagerinimas ne vienučių buvimo, bet *visos žmonijos*.

Tegu skaitytojas nemano, buk aš priešinuosi sutvėrimui pašalpinės organizacijos. Aš tam negaliu priešintis lygiai taip, kaip negaliu priešintis statymui tvirtovės kareivių manevruose, kurią stato tik tam, kad griauti. Vienok, kaip ten, taip čia, naudos nėra, tik rengėjams nuostoliai. Iš viso gi to išsina vien tik kapitalizmo hydras naudą.

Ne aš vienas tai manau. Yra ir daugiau tokių, kurie mato veidrodžio dvi puses. Joks socialistas teoretikas ir praktikas, netik kad ne duos rodą prisidėti prie kokių-nors SLA., bet ir tvirtai «socialistišką, ant klasų kovos pamatų» pašalpinės organizacijos. Jos jau netilpsta tarp susipratusių, nes tai yra įrankis atitraukimo nuo tikros klasų kovos.

A. Atgaja.

Tuluose punktuose redakcija žiuri į dalyką biskį kitaip, negu drg. Atgaja, bet palieka pačiam drg. Purviui pasiaiškinti ant drg. Atgajos patėmijimų

Red.

«Ex-revoliucionieriaus» išpažintis.

«Ex-revoliucionierius» Kl. Jurgelionis, atsakydamas drg. J. Šukiui žodelį, visu savo plunksnos gabumu bando apginti save ir jo mylimą kn. Alšauską, o suminti į purvus visus sąjungiečius-socijalistus.

Labai nesinori lįsti į jų dviejų tarpą, bet kadaugi Kl. Jurgelionis užkliudo *visus* socijalistus, tai budamas vienu iš jų ir nesijausdamas tokiu baisyu esant, kaip kad Jurgelionis perstato, negaliu tylėti ant jo užmetinėjimų.

Atsakydamas Šukiui, Jurg. prisipažįsta, kad jis anuo metu rašęs apie kn. Alšauską, bet tai buvusi jo padaryta didi klaida, ką vėliau kiti atitaisė.

Jurgelionis savo išpažintįj *Liet.* rašo:

...«Ką rašiau, tai rašiau 1906 m. *Naujojon Gadyne* korespondenciją, užvardytą «Kauno kunigų darbai», su parašu *Jurgis*. Prieš tą korespondenciją gana teisingai buvo protestuota (gal pats Jurgis ir protestavo, ką galima žinoti? A. Ž.). Mėnesiu vėliau patiems *Naujosios Gadynės* vedėjams buvo aišku, kad korespondencijoje daug neteisybės pasakyta... O rašiau

aš ją tik todėl, kad to reikė partijai, kurios anuo laiku buvau aklas ir atkaklus tarnas (Na, o dabar atkaklus Olszewskio tarnas. A. Ž.). Rašiau, pats visai tų dalykų netyrinėjęs, nieko pats nematęs (jo pabraukta). Man atvažiavus Kaunan, «partijos žmonės», kuriuos pirmu syk temačiau, pripasakojo visokių dalykų, ir, patįs nemokėdami rašyti, reikalavo, kad parašyčiau organan. O tiems žmonėms mano buvo vaikiškai, uoliai tikėta. Mano ir visų to laiko revoliucionierių-inteligentų akyse koks-nors nuskurėlis, pasivadinęs socialistu, buvo tarytum šventenybė, o jo žodžiai tarytum orakulo apsiereiškimas. Tai kur nerašysi, jai toks nuskurėlis ką tvirtina»...

Tai tokia Jurgelionio išpažinties credo, kurią parašęs ant lakšto giliai atsiduso ir pajuto, kad jau jis nebetas aklas ir atkaklus tarnas partijos; kad jau jis nebeuoliai ir vaikiškai tikintis nuskurėlių-darbininkų žodžiams. Toliau sako:

«Koks tai netikęs buvo idealizmas! Anuo laiku vadinta jis «revoliucijos romantizmu» (matomai, pats Jurg. jį taip vadino). Bet romantika buvo kruvina. Nes pagamino «giltines», «ciechikus» ir kitokius niekadėjus».

Tat buvo Lietuvoj. Bet, ant Jurgelionio nelaimės, tas netikęs idealizmas persinešė Amerikon ir dabar skleidžia tą didžią niekadėjęstę. Jis sako:

«Nes tos revoliucijos pasekmės, jos reakcija, iki šiol tebėjaudžiama. Ir dar kur — Amerikoje, *Kovos* ir *Keleivio* šalininkų tarpe; nes pas juos iki šiol neišgaravę blėdingieji garai, iki šiol «neskiriama pikto nuo gero, by tikėjus prie savo užbrėžtų tikslų, tikslų, kurių nei patįs nežino».

Jurgelioniui dabar jau smagu, pas jį jau išgaravo blėdingieji garai, dabar jau jis žmogus, liuosas, protingas, savistoviai galvoja ir dirba-kovoja prieš darbininkų organizaciją — Lietuvos Socialistų Sąjungą Amerikoje. Da Jurgelionis nori kuo-toliausiai bėgti nuo socialistų ir nuo tos apie *Kovą* susispietusios bendrijos, nes tai maras, tai žandarų gauja, tai niekadėjų burys, kuriems nerupi teisybė, bet tik melas, melas ir melas.

Ir gerai būtų, kad tokie «geradėjai» kur išbėgtų, nes jie savo «savistoviai protingu» veikimu daug ir negerumo padaro. Bet lai atsimesna «ex-revoliucionieriai», kad mes, socialistai, nebėgsime nuo jų, bet visuomet stosime su jais į kovą ir kovosime iki galui, idant parodžius tų «ex-revoliucionierių» ir juos priglaudusių biznierių, kunigų ir abelnai darbininkų klasos priešų klaidas, kovosime su jais, idant parodžius darbininkų klasai tikrą kelią įėjimui žmogiškų teisių ir laisvės; kovosime tol, kol neišlaimėsime.

Piktinasi Jurgelionis, kad *Kova* buk tai susidėjo su «policijos tarnais» ir gauna nuo jų paliudijimus ant kn. Alšausko. Ar tas žmogus (Kutra) dabar yra policijos tarnu, nežinau, bet kad kn. Alšauskas buvo policijos agentas, tai labai aišku ir teisinga. Ir žinomas dalykas, kad tokiu ir dabar da tebėra. Tat logiškai ir išeina, kad: jei kas užtaria dabar už kn. Alšauską — užtaria už policijos-žandarų darbus. Iki šiol «svečias-nebuvėlis» turėjo daugiau užtarėjų, bet dabar jų skaitlius žymiai sumažėjo — liko tik Kl. Jurgelionis uoliausiu jo užtarėju.

Jurgelionis mano, kad jau jis dabar kitokis žmogus, negu kad buvo seniau. Klysta. Koks buvo, toks ir yra, tik, niekindamas kitus, nemato savo ydų. Tiesa, nepažįstu ypatingai to žmogaus, tik girdėjau, kad jis poetas. Kaip poetas, žinoma, turi jautrią sielą ir gyvena dienos išpužiais, tat jam ir mažas dalykas tankiai pasirodo dideliu. Jis mato dideliu ir kn. Alšausko darbą. Kn. Alšausko irgi nepažįstu, tik ištolo mačiau ir girdėjau Serantone, kaip prakalbą sakė ir aukas rinko; nežinau kas do žmogus, tik man iš Lietuvos rašė ir patare, kad su tuo žmogui nesusipažinčiau. Ar Jurgelionis kn. Alšauską gerai pažįsta, irgi nežinau. Bet reikia manyti, jog gerai pažįsta, kad taip uoliai užtaria.

Dabar pažūrėkime į priežastį, kodėl Jurgelionis, kaip pradėjo

dirbti pas p. Olszewskį, pasidarė kitokių, negu da taip neseniai buvo, kada buvo vos tik atvažiuojęs iš Europos.

Mat, Jurgelionio esama karjeristo.

Šiuo syk Jurg. dirba pas biznierių, kuri gerai pažįstu ir kuriam nemaloni pasidarė Liet. Socialistų Sąjunga — nemaloni todėl, kad p. Olsz. permato paojų iš pusės Sąjungos. Tat dabar pripasakoja savo šneliams-tarnams, kad kaip nors pakenkti tai organizacijai. Tie, žinoma, savo principalo turi klausyti — neklausysi — išmes. Taip ir daro, klauso. Ką jis pripasakoja, tie surašo ir paskelbia viešai. Tą sakau, turėdamas mintyje štai ką:

Buvant man Scrantone, II laikraštiniukų susivažiavime, kilo klausimas apie apgarsinimus laikraščiuose. Biznieriai tuojau pradėjo darodinėti (labiausiai Hertmanavičia p. Olszewskio žodžiais), kad, jeigu apgarsinimai bus išmesti iš laikraščių, tai laikraščiai, esantieji pavienių ypatų rankose, turės sustoti ėje, nes be apgarsinimų laikraštis pats per save neapsimoka. O, sako, liks tik organizacijų leidžiami laikraščiai, nes sako: jei bus stoka pinigų, tuojaus organizacijos nariai sumes, ir laikraštis eina. Taigi biznieriai jau mato, kad organizacija — tai didžiausias jiems pavojus, užtat, su pagelba klapčiukų-klausiukų, bando surasti būdus, kad pakenkti negeistinoms sau organizacijoms, o ypač LSSąjungai.

Tat ir išeina, kad Jurgelionis kaip buvo, taip ir tebėra aklas ir atkaklus tarnas, seniau partijai, dabar savo principalui; seniau jis rašydavo apie dalykus, kurių pats nežinojo, tą patį ir dabar, matomai, daro. Kaip neteks dabartinio darbo, o gaus kitokios linkmės, tuomet, neabejoju, vėl rašys kitaip. Tikrai taip elgiasi, kaip pridera karjeristui.

Tokiam savo minčių išsižadėti — tai tik nusispjauti. Ar šiaip ar taip, o visgi patarčiau sąjungiečiams-chicagiečiams, ypač neseniai atkeliavusiems iš Lietuvos revoliucionieriams, neperdaug draugauti su tokiais fruktais, kaip Kl. Jurgelionis. Geriau atsargniems būti.

A Žymontas.

Žaibai ant regračio.

Naujienos, kurių šiandien yra pilnas pasaulis, neša su savimi ženklus ateinančios audros.

Darbininkų kova su tikslu, kad jiems būtų daleista valgyti tą duoną, kurią jie uždirba, — ta kova yra baisiai kankinanti, bet ir auklėjanti.

Instinktas-prijautimas, kuris viešpatauja miniose jų ant pažiūros beviltiniame, bepagelbiniame padėjime, duoda mums didelės viltis.

Darbininkų pastangos ekonominiame lauke yra išeiti ant straiko ir lošti laukimo žaidimą, vienok alkis nedaleidžia jiems laukti.

Kapitalistas gali laukti.

Jis, turėdamas savo nuosavybėje išdirbystės ir išvažiavimo įrankius, prisisavina darbininkų triuso vaisius, ir jo kontrolę ant jų įrankių ir ant svetimo darbo vaisių saugoja ir apgina valdžia, susidedanti iš tų, kurie tarnauja kapitalistui.

Kitais žodžiais, pavartojant Marx'o pasakymą, «šios dienos valdžios, kapitalistų valdžios, yra tai biznio komitetai, suorganizuoti tam, kad gintų interesus ir «savastį» kapitalistų klasių»

Bet neužganėdinti darbininkų reikalai privers darbininkus iššaukti į kovą galybę kapitalisto agentų: policiją, karlumenę ir teismus, ir tasai iššaukimas įvykdys Marx'o pasakymą, kad pirmas žingsnis socializmo revoliucijoje yra pasistatymas darbininkų, kaip valdančiosios klasių.

Tuomet jų reikalai bus sergimi ir jų savastis, «jų triuso vaisiai», bus jiems užtikrinti.

Tas ateina! Tas ateina!

Visas kapitalistų gudravimas, suktumas ir diplomatija nieko jiems nepagelbės.

Beturčiai, darbininkai, išnaudojamieji, negavusieji jokių paveldėjystės turtų — tai daugelis.

Jie turi spėką ir, veikdami išvien, sykiu jie sau įgys galybę.

Judėjimas yra platus, kaip pasaulis.

Kovos pasekmės kabo viršui galvų tųjų, kurie išnaudoja, apiplėšia ir palieka minias be niekur-nieko.

Augštos prekės neprispaudžia plėšiką, bet jos atneša badą apiplėšiamiesiems.

Šalyse, kur išsivystė tarp darbininkų protingas klasišnis susipratimas, nuolatinis proletarijato traukimas prie balsavimo skrynelių, traukimas vis didesnėse ir vis augančiose skaitlinėse padaro galimą įvykdyti ramią revoliuciją, bet tai priguli nuo kapitalistų klasiškos tokios šalyse.

Bet šalyse, kur šauksmas duonos yra sutinkamas kulkomis ir kardais, pasekmės puls ant plėšikų klasiškos galvų.

Privatiška nuosavybė ant būtinųjų gyvenimui daiktų priešinasi dabartiniam socializmui, kooperativiškai sutaisytam išdirbystės būdui.

Taigi urmu prie balsavimo skrynelės, ir išrinkite socialistus teisdarus ant pradžios!

Privatiška nuosavybė turi žuti.

Iš Chicago Daily Socialist.

SOCIJALIZMO TRUPINIAI.

Prie užbaigos.

Nevienas šios gadynės palaikytojas mano ir skelbia, buk socializmas nėra galima įvykdyti. Priešasčia tokio manymo yra tas, kad daug sykių buvo mėginama įkūnyti socializmą įvairiose kolonijose ir visada mėginimai pasibaigė nepasekmingai. Tokius bandymus darė socialistai: R. Owen, E. Cabet ir F. Fourier pasekėjai. Jie stengėsi įsteigti draugijas, kuriose būtų pritaikoma socializmo principalai. Tas nepavyko, ir visa eilė tokių bandymų vienas po kitam pasibaigė nepasekmingai. Bet užtat tuos bandytojus vadina utopistais (svajotojais) socialistais. Jie manė, kad socializmas galima įvykdyti pagal išanksto žmogaus prote sumanytą planą, kuomet pačios minios to da nesupranta ir nemato reikalo. Utopistai norėjo darbininkų minias, taip sakant, išanksto apdovanooti socializmo surėdymu, įkūnyti tą surėdymą pagal savo išdirbtą planą, bet tas nepavyko, nes minios to nesuprato, o pagalios tie bandymai kolonijose apėmė labai mažus plotelius. Todėl viskas pasibaigė be pasekmių, ir kitaip negalėjo būti, nes už socializmo įvykdymą stovėjo tikrai tulos vienutės, kurios laikėsi atskirai nuo darbininkų minios.

Vėlesniuose laikuose, kuomet radosi žmonės, kurie teisingai suprato istorijos bėgį ir permatė, kad ateities valdytojams neišvengtina bus darbininkų klasa, tuomet prasidėjo moksliškojo socializmo laikmetis. Jo tvėrėjais buvo K. Marx, Fr. Engels, Frd. Lassalle ir kiti. Kitaip ir būti negalėjo. Moksliškas socializmas tik tuomet galėjo prasidėti, kada darbininkų klasa pradėjo matyti, kad ji yra skriaudžiama. O kuomet pačios darbininkų darbininkų klasių da nebuvo, tuomet socializmo nebuvo ir apie jo buvimą tada negalėjo but nei kalbos. Moksliškas socializmas tik tada tegalėjo prasidėti, kad jau buvo didelė darbininkų klasa. Ir socializmas galima bus įvykdyti tik tada, kada pati darbininkų klasa pamatys, kad jis jai reikalingas. Ir socializmas bus įvykdomas tai ne kokiam viename pasaulio kampelyje, bet išsyk turės apimti didelius plotus, jei greičiau nebus tik tarptautiniu.

Socializmas yra neišvengtiną pasekmę istorijos bėgio. Kaip

suktumas ir diplomatijsi...
lojamieji, negavusieji...

n, sykiu jie sau igys...
vų tųjų, kurie išnaudoja...
eko.

plėšiką, bet jos atneša...

inkų protingas klasišnis...
ikimas prie balsavimo...
ugančiose skaitlinėse...
et tai priguli nuo kapitalistų...

yra sutinkamas kulkomis...
iasos galvų.

gyvenimui daiktų...
škai sutaisytam išdirbimui...

lės, ir išrinkite socializmo...

Chicago Daily Socialist.

GRUPINIAI.

is.

mano ir skelbia, buk...
sčia tokio manymo yra...
i socializmui įvairiose...
pasekmingai. Tokius...
bet ir F. Fourier pasiegtų...
outų pritaikoma socializmo...
tokių bandymų vienas...
žtat tuos bandytojus...
ais. Jie manė, kad socia...
žmogaus protė sumanytų...
pranta ir nemato reikalo...
sakant, išanksto apdov...
urėdymą pagal savo idėi...
o nesuprato, o pagalim...
is plotelius. Todėl viena...
buti, nes už socializmo...
kurios laikėsi atakini...

si žmonės, kurie teisingai...
teities valdytojų nei...
prasidėjo mokslinio...
Marx, Fr. Engels, Fr...
Moksliškas socializmas...
urbininkų klasa pradėjo...
omet pačios darbininkų...
ocializmo nebuvo ir apie...
Moksliškas socializmas...
didelė darbininkų klasa...
la, kada pati darbininkų...
socializmas bus įvyk...
mpelyje, bet išsyt turė...
ik tarptautiniu.

istorijos bėglo. Kaip

įvyko šiandieninis kapitalizmas, kaip pirm pastarojo buvo feoda-
lizmas ir da pirmiau patrijarchatas ir tt., — taip-pat įvyks ir so-
cijalizmas.

Kada socializmas buvo pradėta skelbti tarpe darbininkų, tuo
met jie tulose šalyse jau buvo pradėję per savo darbo draugijas-
nijas apsiginti nuo vis besididinančio išnaudojimo iš pusės kapi-
talistų darbdavių. Socializmas aiškiai parodė darbininkams, kad
jų reikalai griežtai priešingi darbdavių kapitalistų reikalams ir
kad taikimasis tarp išnaudotojų ir išnaudojamųjų yra negalimu.
Socializmas parodė, kad darbininkų buvį pagerinti tegali tik pati
darbininkų klasa, — taip kad iš to išeitų nauda ir visai žmonijai.
Tokiū būdu socialistų judėjimas yra *grynai darbininkų klasos ju-*
dėjimu. Žinoma, prie socializmo idėjos platinimo prisideda ir
vienas-kitas kapitalistų klasos narys, kuris mato tikrąjį dalykų
stovį. Bet tokių yra mažai.

Socializmas skelbia, kad busimame draugijos surėdyme turi
but panaikinta visos šiandieninės neteisybės. Socializmas nemo-
kina, kad vien tik darbininkų klasa turėtų būti išliuosuota, o kitos
pavergtos, bet sako, kad visa žmonija turi but pastatyta ant
lygios papėdės ir visi draugijos nariai turi turėti *lygią progą* nau-
dotis visomis gyvenimo teisėmis. Tatgi socializmo idealas yra
kilčiausiu už visus draugijinius idealus.

Jeigu mes pažvelgiame į darbininkus socializmo veikimo lau-
ke, tai atrandame, kad tarpe jų yra veikėjai su sveikiausiomis
mintimis ir teisinga logika. Paimkime kad ir tokius veikėjus,
kaip K. Marx, F. Engels, F. Lassalle, W. Liebknecht, A. Bebel, K.
Kautsky (Vokietijoje), R. Owen, W. Morris, H. M. Hyndman, J.
Keir Hardie (Anglijoje), P. Lafargue, J. Guesde, J. Jaures (Franci-
joje), E. Ferri (Italijoje), G. Plechanov, P. Lavrov, N. Lenin (Rusi-
joje), M. Hillquit, J. Spargo, C. E. Russell (Suv. Valstijose). Kad
šie žmonės yra genijais, tai tą pripažįsta netik socialistai, bet ir
jų didžiausi priešai. Prie socialistų prisiplaka ir tuli avanturisti-
sai, pav., Francijoje Briand, Viviani, Millerandas; jie tik tol esti
socialistais, kol jie gali turėti sau iš to naudą, bet kada jos netu-
ri, tai esti vėl socialistų priešais. Pas lietuvius irgi pastaramjame
laike tas pats apsieiškia. Jų vardų nėra reikalo minėti, nes kiek-
vienas susipratęs darbininkas žino tų dvasios ubagų vardus.

Nežinint, kaip mūsų priešai nesistengtų atstumti socializmo
įvykimą, jis įvyks, kaip greit nors mažesnėji pusė darbininkų
klisos supras savo reikalus ir supras, kad tai jų gerovė paeina
nuo jų pačių pasistengimo. Tas laikas nebetoli, nes jau susipra-
tusį darbininkų skaitosi milijonais, ne, dešimtimis milijonų! Ka-
pitalistų klasa irgi tą mato, todėl panaudoja visokius įrankius
prieš tą judėjimą. Bet visviena mes išlošime, kad mums reikėtų
užimti kapitalistų pozicijas ir apginkluotas kanuolėmis ir šautu-
vais. Jei jie vartos tokius apsigynimo įrankius, tai mes irgi to-
kius-pat įrankius pavartosime. Jei jie sutiks mums atiduoti savo
pozicijas-privilegijas be mušio, tai mes su jais apsieisime žmoni-
škai. O jei priešinsis, tai mes busime priversti savo teises iškovoti
pienu ir dinamitu. Kaip ten neatsibus ta Socijališkoji Revoliuci-
ja, vienok mes tą žinome, kad *mēs išlaimėsime!* Ir kaip po audrai
saulė užšviečia, taip po Socijališkai Revoliucijai užšvies Socializ-
mas!

L. F. d' M.-R.

APŽVALGA.

St. Miliauskas N33 *Darb. Vilties* iškoliojo *Kovą* už tai, kad ji
apreiškė, jog kn. K. Alšauskas tai policijos agentas. Gi abudu
«svečius-nebuvėlius» jis pagyrė, kaipo apšvietos nešėjus lietuvių

tautai.

N38 *Darb. Vilties* St. Miliauskas jau sako:

...«apart caro valdžios (Lietuvoje), yra da aršesnė valdžia.
Kas ji yra? Ugi Romos valdžia — kunigai, kurie valdo žmo-
nių sąžinę. Toji valdžia šimtais žygių pralenkia caro valdžią,
ji tai daugiausia paraližuoja mūsų tautos padėjimą. Ji, val-
dydama žmonių sąžinę, kaip kokia giltinė, stabdo ir pakerta
žmonių švietimą. Tuščias yra darbas mūsų socialistų, kurie
stengiasi lietuvių gyvenimam įvesti socializmą pirm sugriau-
nant Romos galybę: nesulauks lietuvių tauta nei socializmo,
nei respublikonizmo, nei demokratizmo, kol gyvuos Romos
galybė».

Reiškia, nei «svečiai-nebuvėliai» lietuvių tautai nieko gero
nenuveiks.

Lietuviai socialistai jau nuo seniai mano, kad kunigai yra
progreso pančiotojai, dvasios romikai. Ir lietuviai socialistai ge-
riau negu kas kitas kovojo ir kovoja su lietuvišku klerikalizmu.
Betgi jie visuomet turi mintyje svarbiausią social-demokratiškos
partijos tikslą — galutiną išliuosavimą darbininkų klisos, ir pir-
mų-pirmiausia žadina darbininkus prie klasišinio susipratimo, o su
kunigija jie tik tiek tekovoja, kiek yra reikalinga galutinio darbi-
ninkų klisos išliuosavimo priartinimui.

Tik reikia stebėtis, kaip p. Miliauskas ir kiti jo pakraipos
žmonės keičiasi: Tai barasi ant lietuvių socialistų, kam jie kovo-
ja su kunigija bei tikyba, tai vėl sako, kad liet. socialistai perma-
žai kovoja su kunigija ir tikyba. Taigi labai sunku įtikti tokiems
ponams. Tačiau mes ir nesitaikome su jais ir nenorime jiems itik-
ti. Mēs turime mokslu pamatuotus principus ir pagal tuos prin-
cipus elgiamės, ir tie principai tarnauja mums gaus saugiu kel-
rodžiu mūsų veikime.

O N39 *Darb. Vilties* p. Miliauskas jau atšaukia savo gražius
žodelius, kuriuos jis ištarė, apgindamas «tėvo» Konstantino «gerą
vardą» ir koliodamas *Kovą* ir *Keleivį*. Dabar jis sako:

«Koktu darosi, kad reikia rašyti su tokia nota, net atšau-
kiant pirmiau pasakytus žodžius. Kas tai galėjo tikėtis, kad
dalykai šitaip apsivers!... Viskas šiandien išrodo gudriai su-
lošta komedija lietuvių akyse, kad tik apmuilint žmonėms
akis, kad paskui iš jų graši traukti netikusiems siekiams, pul-
dymui tėvynės, laikymui pavergta visą lietuvių tautą. Pasi-
rodo šiandien, kad kn. Tumas ir Alšauskas, taip save garsiai
garsinę liberalais, yra didžiausi konservatai, neapkęstojai nie-
ko laisvėsio, šalininkai Romos ir vyskupų viešpatavimo ir tt.»

Teisybė, keista darosi matant, kaip trumpai teregėjo mūsų
«patrijotai» ir «tautiški socialistai» tokio tipo, kaip Miliauskas.
Bet visų-keisčiausia darosi regint, kaip «vėjų pamušalas» Jurge-
lionis vis da tebetupi po «svečių-nebuvėlių» sutonu ir iš tenai mus
šaukia, kad atitaisytume klaidą, kurią, girdi, padarėme, primes-
dami «tėvui» Konstantinui, jog jis tai buvo Kauno policijos akimis,
ausimis, uoslėmis, žodžiu sakant, «gonėu».

Biednas Jurgelionis! nori, kad mes eitume jo pėdomis. Bet
mēs neisime. Jis prisipažįsta, kad anandė jis rašęs «nebutus»
daiktus prieš kn. Alšauską vientik dėlto, kad jis buvo aklas ir at-
kaklus partijos tarnas; rašęs, nieko pats nežinodamas, o tik pasi-
remdamas ant darbininkų paskalų (tuos darbininkus jis pavadina
«driskiais». Žiūrėkite, kaip išponėjo!). Įdomi figura tas Jurge-
lionis — nieko nežinodamas apkaltino «tėvą» Konstantiną, o kada
jam paduodi faktus, kad «tėvas» Konstantinas tikrai kaltas, tai
Jurg. jį išteisina, išpažįsta savo nuodėmes prieš jį ir kaltina jau
Kovą, kam ji paduoda faktus prieš tą «tėvą», reikalaudamas, kad
atšauktume savo pagarsintas nuomones apie kn. Alšauską.

Jurgelioni, tėmyk: Mēs pasakėme, kad kn. Alšauskas polci-
jos šnipas todėl, kad žinome, jog jis tokino yra. Dabar jau galė-
tumet ir patįs iš mūsų paduotų faktų persitikrinti, kad sakėme

teisybę. Mes negalime atšaukti savo pranešimų apie kn. Alšauską todėl, kad mes turime davodus, jog jis yra rusiškos policijos šnipas. Jeigu atšauktume, tai taptume melagiais akyse savo sąžinės ir akyse tų, kurie jį žino. Priegtam, mes nemanome melais ir veidmainystėmis sau karjerą išsidirbti, kaip kad Jūs, Jurgelionis, darote.

* * *

Čia yra proga užsiminti apie sątikius tarp socializmo ir tikybos. Tuli užmeta lietuviams socialistams, kad šie kovoja su tikyba, o, girdi, socializmo principai juk nesipriešina tikybai. Ant šitokio užmetimo atsakysime, kad social-demokratų partijos taktika neliepla kovoti su tikyba, abelnai, nes social-demokratų partijos, kaip jau minėjome, tikslu yra visai kas kita. Bet socializmo mokslas savo pamate nesutinka su jokia viršgamtiška tikyba, nes to mokslo pamate yra materijalizmas; o materijalizmas taip sutinka su tikėjimu į viršgamtinius dalykus, kaip kirvis su akmeniu.

* * *

«Draugo» redaktorius, dušių kerdžius «tėvas» Kaupas, bemėdituodamas su savo gaspadine, apturėjo nuo dievo mintį — kad Adomas Kutra esąs rusų policijos šnipas ir provokatorius.

«Vienybės Lietuvininkų» redaktorius Širvydas pagriebė Kaupo mintį ir, užtvirtindamas ją, parašė peržvalgą, buk Kutra esąs provokatorium.

Ir Kaupas, ir Širvydas turi tam tikras priežastis, kad kabinėtis prie «Kovos» ir liet. socialistų. Kaupas turi apginti savo kliasos paukštį «tėvą» Konstantiną, kurį religiški jausmai ir «patrijotybė» privertė įdavinėti policijai revoliucionierius. Širvydas gi nori susigrabaliuoti progą atkeršyti socialistams už tai, kad jie parodė visuomenei jo klastas su T. M. D. knygomis. Nenusistebinkite, jeigu vieną gražią dieną Širvydas pasakys, jog socialistai su pagelba provokatorių ir apie tas T. M. D. knygas sužinojo.

«Kalbotyra» Jurgelionis da ir dabar tebesibeldžia sau į krutinę po įtekme egzorto, kurį «tėvas» Konstantinas ant jo atskaitė, laike «patrijotų» vakarėlo Chicagoj, ir savęs nežinodamas kartoja: «Mea culpa, mea culpa... alibi... idee fixe»...

Egzortas ant nabago giliai paveikė. Ką tik Kaupas ir Širvydas žioptelėja, jis viską atkartoja, nieko savo negali pasakyti. Visai tapo protišku bankrutu.

AMERIKA.

Taftui nepasiseka.

Washington. — Tafto užmanymas įgyti sau liaudies prielankumą nepavyko — jo sumanytas planas pramonijinės sutarties su Canada, tapo Canados atmetas. Canadiečiai nematė jokios sau naudos iš tokios sutarties su Savienytomis Valstijomis. O Suv. Valstijų gyventojams iš tos sutarties taipgi nieko gero nebutų išėję; Taftas juk patsai pripažino, kad Amerikos darbininkui sutartis su Canada jokio palengvinimo nesuteiks. Savo sumanymu Taftas norėjo vieno vienintelio sau daikto — patraukti prie savęs daugumą pi-

liečių, kurie manė, buk ta sutartis palengvins jiems buvį, papigins pragyvenimą, ačiu prašalinimui muitų nuo pirmesnių gyvenimo reikmenų. Taip apgaunant piliečius, Taftas tikėjosi išnaujo but išrinktu Savienytų Valstijų prezidentu.

Galima spręsti, kad ateinančiuose rinkimuose neliks prezidentu nei Taftas, nei kitas kokis republikonas. Savo administracija Taftas neužganėdino nei savo, nei kitų partijų. Sekanti valdžia, turbut, bus demokratiška. Demokratų partija dabar kontroliuoja atstovų rumą ir jai testokuoja tiktai kelių balsų lig kontroliavimui senato. Taip tai dalykai stovi, bet, musų nuomone, nei viena, nei kita iš tųdviejų partijų nepalengvins darbininkams buvį. Buvį jiems palengvins tiktai tikra darbininkų partija—socialistų partija. Todėl darbininkai neprivalo atiduoti savo balsus jokiai kitai partijai rinkimų laike. Darbininkai privalo vien tik nusispjauti ant to, ką žada respublikonų, demokratų ir kitos kapitalistiškos partijos. Tų partijų politika visados buvo ir bus politika, išnaudojanti darbininkus ir nutukinanti kapitalistus.

Trustas laikraščių ryja.

New York. — «McClure's Magazine», mėnesinis žurnalas, pristojto prie Laikraštinio trusto. Dabar Amerikoje iš žymesnių žurnalų anglų kalboj lieka tik «Cosmopolitan» ir «Hampton's Magazine» neprigulmingais nuo Laikraštinio trusto.

Laikraštinis trustas taip brangiai lupdavo už popierą nuo žurnalų išleistuvių, neprigulinių prie jo, jog ir turtingesnieji žurnalai buvo prispirti ar sustotėję ar prisijungti prie to trusto. Patsai «McClure's Magazine», vienas iš turtingiausių, buvo įsiskolinęs Laikraščių trustui \$1,000,000.

Nors «McClure's Magazine» tik dabar formaliskai tepriėjungė prie Laikraštinio trusto, bet jau nuo kelių metų jis buvo to trusto vergovėj. Šituo tik ir tegalima išaiškinti «McClure's» žurnalo poziciją iš atžvilgio į kapitalistų suokalbi prieš brolius McNamaras ir pirmiaus prieš Moyer'į, Haywood'ą ir Pettibone'ą.

Keliatas mėnesių atgal «McClure's Magazine» atvirai ir drąsiai pasmerkė McNamaras, o anąsyk laike Moyer'io, Haywood'o ir Pettibone'o bylos patalpino «išpažintį» Harry Orchard'o, užmušėjo ir niekšo, pasamdyto kapitalistų liudininko prieš tik—ką minėtus darbo vadus.

Morganas, Ryanas ir kiti didieji milijonierai turi Laikraštinį trustą po savo despotiška įtekme.

Kursai prieš socializmą.

Indianapolis. — Miesto mokyklų komisija nutarė Indianos universitetą ir pradines mokyklas vartoti kovai su socializmu. Ji rengiasi į universitetą ir į tas mokyklas įvesti tam tikrą kursą, kuriame bus mokinama, kaip užkenkti socializmo besiplėtojimui. Tas kursas bus duodamas uždyką. Kureą ves pana Laura Donnen, High School'ės mokytoja.

Malkovas sunkiai sužeistas.

Cleveland, Ohio. — Persekiojimas Theodoro Malkovo, jauno rusiško revoliucionieriaus, nepasibaigė su jo atleidimu

iš Ellis Island'o, iš kur jis tapo paliuosuotas, ačiū Viktorui L. Bergeriui ir kitiems socialistams ir socialistiškiems laikraščiams.

Ant Woodland Avenue užpuolė ant Malkovo du rusiškai kalbantieji žmonės. Vienas į jį šovė, o kitas peiliu durė. Malkovas buvo atrastas ant gatvės begulys be žado. Iš pradžių buvo manyta, kad jis mirs, bet dabar daktarai sprenžia, kad išgys. Vietiniai rusai mano, jog užpuolikai buvo tai slaptosios rusiškos policijos šnipai.

Misijos prieš socializmą.

New York. — Atvyko iš Anglijos žinomas jezuitų kunigas Vaughan, idant čia, Amerikoje, naikinti socializmą, prieš kurį jis rengs misijas ir organizuos katalikų kunigus. Ne pas vienus, mat, lietuvius randasi tokie šaldrai.

«Paroda biedniems.»

New York. — Tokiu vardu čia surengta maistų paroda prie Madison Square sodo. Bet prekė, kurią reikia mokėt, norint pamatyti tuos maistus, aiškiai liudija, kad rengėjai manė, jog darbininkams nereikalinga netik sveiki maistai, bet ir žinia apie juos. Mat, įžanga 50c.

Pačioje parodoje irgi mažai kas naudingo biedniems teparodoma. Daugiausia įvairių firmų agentai giria kiekvienas savo firmos maistą, alų, agurkus ir tt. Išrodo, kad užvardijimas tos parodos «paroda biedniems» tai tiktai sumanytas apsigarsinimui biznierių.

UŽRUBEŽIS.

PORTUGALIJĄ.

Monarchijos šalininkai sumanė išgriauti respubliką ir vėl pasodinti ant sosto išguitąjį karlių Manuelį. 5 spalio sukako vieni metai nuo panaikinimo Portugalijoje monarchijos. Ir tą dieną monarchistai įtempė visas savo pajėgas, kad padarius galą respublikai.

Rytinėse Valstijos šalyse smarkiai ėmė skleistis kontr-revoliucija, ir monarchistai užėmė dvi provincijas. Monarchistai po vadovystę kapitono Courceiro smarkiaje mušyje su respublikonais, pamušė respublikonus ir užėmė Oporto, anturą miestą Portugalijoje. Oporto gyventojai, kurių daugiausia monarchistai, su džiaugsmu priėmė monarchistų armiją. Sakoma, kad monarchistai turį 40,000 gerai apgiukuotų kariuoninkų, jie eina ant sostapilės Lisabonos.

Manuelio sekretorius Marquis de la Vraxis išvažiavo iš Londono į Portugaliją, o pats Manuelis taipgi rengiasi ten vykti.

Paskiausios žinios praneša, kad monarchistai tapo pamušti keliuose susirėmimuose su respublikonais.

MEXICO.

Francisco I Madero tapo išrinktas prezidentu; gavo 95 nuošimčius visų balsų. Po savo išrinkimui jis laikraščiu

korespondentams pasakė, kad dabartinė rinkimų sistema Mexicoj yra niekai, nes nėra užlaikoma paslaptis balsavimo. Budelėse, kur atsibuvo balsavimas, kiekvieno balsuotojo balsas esti garsiai perskaitytas. Tokiu būdu darbininkai, kurie nebalsuoja už tuos pačius kandidatus, kaip jųjų darbdaviai, dažnai esti nuo darbo pavaromi. Taigi nieko nėra stebėtino tame, kad prie tokios balsavimo sistemos Diazas galėjo būti 6 sykius išrinktas prezidentu.

Kas link Madero politiškos pakraipos, tai jis yra, sulyg jo paties pasirokavimui, «progresistas», toks progresistas, kaip kad Amerikos «progresiviškieji», bei insurgentai respublikonai.

ITALIJA ir TURKIJA.

4 spalio Italijos jureiviai užėmė miestą Tripolį. Turų kariumenė tris dienas gynė miestą, smarkiai bombarduojamą italų laivyno. Ant galo priversta buvo apleisti miestą. Senos turų kanuolės negalėjo danešti šuvių iki italų, o čia italai suardė ir seną tvirtovę, iš kurios turkai gynėsi.

Spalio 5 d. italai mėgino iškelti savo kariumenės skyrių į uostinį miestą Prevesą europinėj Turkijoje, bet turkai juos atmušė. Žuvo 15 italų kareivių. Ties miestu Tripoli užvažio vienas italų laivas ant turų užtaisytos minos ir tapo sudraskytas.

Italų laivai paėmė du nedidelius turų laivus, ant kurių buvo 170 kareivių, 90 arklų ir 6 kanuolės. Šarvuotis Marco Pala paėmė turų transportinį laivą su vienu generolu, 200 kareivių, 5,000 šautuvų, daug maisto, drabužių ir parako.

Italų laivynas, sako, iki 6 spalio užgriebę 57 didesnius ar mažesnius turų laivus, gi turkai tepaėmė tik tris italų laivus.

Vokietija įkalbinėja Turkijai, kad atiduotų j Italijos priežiurą miestą Tripolį, o Tripolio provinciją galėtų valdyti pati Turkija nepri gulmingai nuo Italijos. Anglija stengiasi perkabėti Turkija, kad išpildytų Italijos reikalavimą.

Austrija urzgia ant Italijos už tai, kad pastaroji siunčia savo laivus pakraščiais Albanijos ir ten daro manevrus. Ji taipgi persergėjo Italiją nekelti savo kareivių į europinę Turkiją.

Rusija irgi pasiuntė Italijai pasargą, kad, jeigu ji iškels savo kareivius ant kranto europinėj Turkijoje, tai Rusija imianti veikti prieš Italiją.

Tripolio gubernatorium paskirta italų admirolas Borea D'Olmo. Arabai, kurie iš pradžių buvo pasiryžę kovoti su italais, jau geruoju pasidavė.

Portai (uostai): Bengazi, Derna, Tirza, Bomba ir Tombruk buvo bombarduoti ir po tam užimti italų jureivių. Turkai nuskandino italų žėglinį laivą ties St. Jean de Medua.

Italai yra užėmę visą viduržeminių marių kraštą nuo miesto Tripolio iki miesto Cyrenės. Jie tolei neis į šalies gilumą, kol nepribus užtektinai kareivių iš Italijos. Tąsyk užims visą Tripolio provinciją ir laikys ją, kol nebus padaryta tarybos tarp Italijos ir Turkijos. Tarybose dalyvaus ir tuos europinių viešpatysčių valdžios.

Visa Tripolio policija pasisulijo tarnauti Italijos valdžiai, tą pat padarė ir kiti buvusieji Turkijos urėdninkai.

Išviso laike bambardavimo Tripolio tapo užmušta 16: 6 turkų kareiviai ir 10 žydu.

Turkija jau nemano kariauti su Italija. Eina nuolatinė susinėsimai tarp Turkijos ir Vokietijos apie padraymą tarybų su Italija.

Italija gali išstatyti karėn 1,225,000 kareivių, o Turkija 2,000,000, bet Italija turi 175 gerus kariškus laivus, o Turkija tik 26.

Tripolio provincija turi 300,000 ketvirt. mylių ir apie 2,000,000 gyventojų. Žemės vaisingos labai mažai tėra — visa šalis be maz ko tyras. Nuo kelių šimtmečių prieš Kristų iki VI šimtmečiui po Kristui Tripolis buvo Romėnų kolonija. Paskui jis buvo užkariautas gothų ir vandalų, apie vidurį VII-to šimtmečio pateko mahometonams arabams, o XVI šimtmetyje — turkams, kurie jį ir valdė ligšiol.

DARBININKU GYVENIMAS.

LOS ANGELES. — Prieš McNamaras busią pastatyta 200 liudininkų. «Darodymai», kad McNamaros dinamitu ardydavę dirbtuves, tiltus ir namus, busią prirodyta iš 15 valstijų.

Tarp pažymėtų teismo narių (Jury's), randasi gen. Otiso zentas ir keliatas įvairių geležinių dirbtuviu savininkų. Taigi galima laukti, jog teismas bus vienpusiškas, tiesiog taikomas, kad pasmerkti McNamaras.

Kapitalistų advokatai nori da toliau teismą užvilkti, bet McNamarų advokatai reikalauja, kad teismas tuojaus prasi-dėtų.

MILWAUKEE, Wis. — Metinis susivažiavimas Tarp-tautinės tiltų statymo ir kitokių geležinių budavojimų federacijos išnaujo išrinkto Joną J. McNamarą federacijos izdo sekretorium. Susivažiavimas nutarė apdovanoti McNamarą auksiniu laikrodžiu. Federacijoje viešpatauja didelis džiaugsmas iš tos priezasties, kad McNamara tapo išnaujo išrinktas į fed. urėdninkus.

HAVERHILL, Mass. — Pompų foundrėje (liejykloje) dirba 26 moterjs. Dirba tokį-pat darbą, kaip ir vyrai — lieja ištirpytą metalą į formas, nešioja sunkias smilčių dėzes ir dirba baisesame karštyje, kuris dažnai siekia augščiau, kaip 106 laipsnių. Tą darbą dirba nuo stukių ir pelnija tik apie po \$1.25 į dieną. Vyrai, atliekantieji tą patį darbą, gauna dusyk tiek, ką moterjs. Šios moterjs — visos ateivės.

CHICAGO, Ill. — Rugsėjo 30 d. sustraikavo 33,900 įvairių darbininkų, dirbančių Harrimano geležinkelių dirbtuvėse: 5,000 boilerinių darbininkų, 10,000 mašinistų, 14,000 vagonų statytojų, 3,000 kalvių, 1,200 tarnų ir raštininkų, 500 garo pritaisytojų (steamfitters), 1,200 bėkinių dar-

bininkų, 2,000 tepliojų ir 2,000 šiaip jau darbininkų (feracijinių).

Kadangi inžinieriams, pečkuriams ir traukinių tarnams buvo padidinta alga, tai spėjama, kad jie nestraikuosią. Straiko vadai sako, kad kompanija turės pasiduoti. Apart viršminėtų organizuotų darbininkų, ketina straikuoti apie 12,000 neorganizuočių.

Straikui sympatizuoja ir kitų geležinkelių darbininkų unijos. Jos tariasi neimti jokio darbo nuo Harrimano geležinkelių, kol straikas nepasibaigs. Kitų vakarinių geležinkelių darbininkai taipgi rengiasi straikan.

WASHINGTON. — Mahon, prezidentas Gatvekarių darbininkų susivienijimo, savo prakalboje apie pakėlimą algų pranešė, jog į pastaruosius tris mėnesius niekur nebuvo sumažinta alga minėto susivienijimo nariams—darbininkams; kad 138 skyriams to susivienijimo buvo pakelta alga. Pakėlimas buvo po ½c — 10c. kiekvienam darbininkui į valandą. 20 skyrių iš minėto skaitliaus gavo ir antrą pakėlimą algos tame-pat bertainyje. Tokių budu pastarąjį bertainį tapo pakelta alga 42,491 to susivienijimo nariui.

Tas reiškia, kad gatvekarių kompanijos turės į metus išmokėti susivienijimo nariams apie \$2,356,900 daugiau, negu praeitais metais, net jeigu daugiau jau nebutų jiems didinama alga; taigi, abelnai imant, kiekvienam tokiam darbininkui gatvekarių kompanijos įmokės po \$55,46 viršaus. Be to, kompanijos pakelė ir neorganizuotiems darbininkams algą, bijodamos, kad jie nesusiorganizuočių, o tasai pakėlimas reiškia, kad kompanijos savo neorganizuotiems darbininkams išmokės į metus daugiau, kaip \$214,000, — vis tai pasidėkavojant Gatvekarių darbininkų susivienijimo veikimui ir jo organizativiškam darbui tarp gatvekarių darbininkų.

Iš priezasties to susivienijimo veikimo, daugelyje miestų sutrumpinta gatvekariniams darbininkams darbo valandos ir prašalinta tulos kitos nepatogios darbo išlygos.

K O R E S P O N D E N C I J O S .

SO. BOSTON, Mass. 30 rugsėjo, subatos vakare šv. Augustino svetainėj atsibuvo prakalbos, parengtos per kun. Žilinską, kur kalbėjo kunigai: Olšauskas ir Tumas. Nors, eidamas ant minėtų prakalbų, buvau apimtas žingeidumo pamatyti ir išgirsti taip augštai Chicagos «patrijotų» ir «Lietuvos» ir kitų laikraščių išskeltus ir išubnbytus «tėvynės mylėtojus», «Saulės» ir «mokslu draugijos» atstovus, veikėjus išpirkimi dvarų Lietuvoje ir tt., ir tt. Bet eidamas iš prakalbų, nešiausi prastą įspudį ir kuone gaila buvo laiko praleisto uždėką, gaila dėlto, kad, ko tikėjaisi, ko, troškau, tai to visai nedatyrčiau.

Viena, kalbėtojai nieko naujo nepasakė ir mažai kas buvo protingo jų prakalbose. Kita gi, mūsų tokie augšti, garbingi ir žymūs veikėjai, visos Lietuvos atstovai, švietėjai, o

nemoka netik prakalbų sakyti, bet nei tyrai lietuviškai kalbėti. Net gėda, kad tokie asmenys, kurie atstovauja ar bent mėginasi atstovauti mūsų tautą, steigia tautos mokslaines, bet pagrindų kritikuoja lietuvių vaikus, kad Amerikos lietuvių vaikai nemoka tyrai lietuviškai kalbėti, sako, suanglėję, o patys nemoka tyrai lietuviškai kalbėti. Na, jau Olšauskas tai nors neliteratas, kad ir žymiausias Lietuvos mokslainių steigėjas, bet Tumas — literatas ir buvęs redaktorius, o dar jo lietuvišką kalbą prasčiau už mane, prastą korespondentą, visai nelankiusį jokios mokyklos.

Kad nesakytumėt, jog aš, kaip socialistas, nepatinkamas kunigus noriu tyčia apšmeižti, paniekinti, tai privedu šią lietuvių išsitarimų — Olšausko: «mundrus», «pakilti kaip kitas tautas, unglių, unkštos», «tamsi lietuviai» ir tt.; Tumo — «Jis mylįs Lietuvą taip, kaip mergina bomą».

Vienu žodžiu, «svečiai-nebuvėliai» yra netikė, netikė kaip Lietuvos atstovai, bet ir kaip kalbėtojai. Ir aš nežinau, kodėl «Vienybė Liet» savo peržvalgoj to nepastebi, kad panašių kalbėtojų prakalbos yra be naudos, o tik paskaitos «lietuvių pakels». Gal tik dėlto, kad «svečiai-nebuvėliai» yra nesocialistai? Kiek aš esu girdejęs, tai didžiama lietuvių socialistų kalbėtojų daug geresnę kalbą vartoja už Tumą ir Olšauską, o jau prie šliupo ar Perkuno tai tokių kalbėtojų, kaip Tumas ir Olšauskas, nėra ką nei lygint.

Prakalbas atidarė kun. Žilinskas, kuris išrodė lyg ko nors nusiminęs. Tuoj ėmė griežti lietuviškas So. Bostono Gedimino «benas», pagriežė gerai. Tarpuose padainavo bažnytinis maišytas choras «Lietuva Tėvyne», «Lietuva brangi» ir dvi kitas, dainavo labai netikusiai. Išrodo, kad mūsų bažnytinis choras tik melstis temoka, o ne dainuoti.

Publikos buvo apie du tukstančiai. Kiek pinigų surinko, nepasakė nei neskaitė. Tik mačiau, kad buvo pririnkta dvi pilnos skrybėlės. Matyt, nemažai prisirinko, kad kun. Žilinskas, uždarydamas prakalbas, gausiai ačiavo publikai už aukas ir išsitarė, «dabar pamačiau, jog Bostono garbė nepuola, bet, priešingai, iškilo. Tumas, sakydamas savo prakalbą, pasakė, jog turį surinkę viso \$13,800.

Spalio 1 d. atsibuvo visų Bostono socialistų demonstracija, kurioj dalyvavo anglai, latviai, finai, žydai, rusai, čekai, lenkai ir lietuviai. Mieris demonstracijos buvo agitacija ar reklama prieš valstijinius rinkimus. Lietuviai atsižymėjo labai gerai, nes jų dalyvau tik eilėse apie 300 vyrų ir 6 moterų, lenkų buvo kelios dešimt vyrų ir 2 moteris. Lietuviai ir lenkai pradėjo maršuoti nuo liet. soc. 50 kuopos svetainės. Ėjo su «benu» ir vėliavoms iki Park Square, kur susivienijo su kitų tautų socialistais ir sykiu maršavo iki Fanueel Hall, kur kalbėjo visi kandidatai į valdiškus urėdus. Paroda buvo padalyta į 4 divizijas ir kiekviena divizija turėjo savo «beną». Lietuviai beveik vieni užpildė čielą diviziją, tai jie vadovavo ir «benu». Parodoj dalyvavo daug lietuvių socialistų iš visos apielinkės Bostono ir tolimesnių miestelių.

J. P. R a u l i n a i t i s.

PATERSON, N. J. Buvo prakalbos, parengtos LSS.

65 kuopos. Kalbėjo J. Perkunas apie šių dienų darbininkų vargus ir netikusį surėdymą. Kalbėjo puikiai, aiškiai ir suprantamai. Parodė, koku būdu galima išsiluosuoti nuo kapitalizmo jungo.

T o p o l y s.

CHICAGO, Ill. Teismas išteisino labai sunkiai sužeistą Lingevičių, likusį be sveikatos laike kriaucių straiko, kuriame buvo užmušti Lazinskas ir Nagreckas. Lingevičius ilgą laiką prasėdėjo kalėjime. Kad ir išteisino jį, bet jis yra gerai valdžios «pamokintas». Bet ant Katiliaus ir Stuckos galvų, atsižymėjusių straiklaikio kovotojų, da kabo budelio kalavijas — jie kaltinami už užmušimą šaipu —straiklaužio.

R.

*****
MOTERU SKYRIUS.
*****

Vaiko šimtmetis.

Atėjo mokslainės dienos. Vaikai su aiškiais akimis, su rausvais veidais — tukstančiai vaikų kasdien traukia į mokyklą, į tą socialistišką įstaigą, bemokestinę viešą mokyklą. Lygiai, kaip turtingų, taip ir biednų vaikams ji atidaro savo duris.

Čiu įvairiems apšvietos šaltiniams, kiekvienas sekantis metas su savimi neša vis didesnį ir didesnį užsižingeidavimą jaunąja genkarte, vis didesnį ir didesnį atidą linkui tos gentkartės. Nes šitas šimtmetis ištikrųjų yra vaiko šimtmetis, kaip jį pakrikštijo Elen Key.

Ir ačiu vis besiskleidžiančiai apšvietos galybei, štai jau čia yra diena, kada yra reikalaujama, kad kudukis privalo buti ne tik gerai maitinamas ir išauklėtas, bet taipgi ir gerai pagimdytas.

«Atiduokite man kudukį iki 12 metų amžiaus», sako katalikų bažnyčia, «po tam galite jį patį jį turėtis».

«Sulaukus 25 metų», sako prof. Minot savo veikale «Augimas, senatvė ir mirtis», „vyras ar moteris yra jau gatavas, ir joks tikrai naujas protiškas augimas pas žmogų neturi vietos po tam amžiui”.

Socializmo viltis yra kudukyje.

Šimtas metų atgal nebuvo jokios bemokestinės viešos mokyklos sistemos Amerikoje. Už tai, kad gimė toji sistema, galime svarbiausia pasidėkavoti ankstybam darbininkų judėjimui tarp 1825 ir 1840 metų.

Šiandien butų sunku surasti ypatą ant tiek atgaleivišką, kad priešintų bemokestiniam auklėjimui. Vienok da tik kelias metus tepraėjo nuo to laiko, kada tokis didelis filosofas, kaip Herbertas Spenceris, tam priešinosi. Pasaulis sukasi.

Bet, nelaimė! Viršnupieštas paveikslas nėra tai ištisai triumfas. Fabrikose ir darbavietėse šios šalies yra nesuskaitoma vaikų daugybė, ant kurių veidų yra nuovargio išblyškimas ir persidirbimo blankumas; kurių akys yra aptemusios iš priežasties nedatekliaus ir vargo.

Nei viena gyvulys—mōtina nedaleis, kad jos mažytis bu-

tų sužeidžiamas. Nematyti pasaulyje niekur didesnio įtuzimo ir įnirtimo, kaip pas gyvulį—motiną, ginančią savo kuklikį.

Kaip skirtinga yra civilizuota žmogaus motina!

Ji daleidžia dabartinei pelno sistemai naikinti jos kuklikį.

Kuomet socialistai reikalauja permainos dabartiniame surėdyme, taip kad visi, kurie dirba, galėtų gyventi padoriai ir sočiai, ji atsako, kad vis tai „politika“, ir ji nenori jokių „politikų“.

Tas paviršutinis, tuščias pasididžiavimas, kad nereikia „politikos“, ant nelaimės, randasi ne tik tarp vieny motinų ir moterų. Sunkių galvų atsispyrėliai darbininkai nuo labai seniai drabsto tą tuščio pasididžiavimo kvailą atsakymą.

Nes savo geriausioje ir plačiausioje prasmėje politika yra atsinešimas žmogaus link žmogaus, kliasos linkui kliasos. Yra tai drauginė sąžinė. Ir byle kokis save paguodojantis vyras ar moteris turėtų gėdytis nedalyvauti politikoje, juo labiau turėtų gėdytis išsireikšti, kad jam ar jai nėra kas veikti su politika.

Olive Schreiner palygino moterį tiltui, per kurį visa žmonija turi pereiti, idant išnaujo tapti sutverta. Bet tasai tiltas turi būti padarytas iš svarbesnės medegos, negu korseitais suvaržyti liemens, veido dažalai ir tuščios galvos.

10,000,000 vyrų, socialistų, šaukia ją ateiti jiems pagelbon, pagelbėti pastatyti naują pasaulį.

Moteries mylistoje yra kiekvieno kudikio pirmieji gyvenimo metai, metai, kuriuose susiformuoja jo budas. Ar ji ir ant toliaus vis da stengsis apsupti kudikio jauną sielą į prietarų ir tamsybės skraistę? Ar kudikio besiblaivantis protas turės būti liuosas ir galės iš pat pirmųjų vaikystės metų gerti šviesą mokslo ir pažinties? Nes tikrai visa žmonių veislė turi pereiti per tą tiltą, kad atgimtų.

10,000,000 socialistų stato naują pasaulį, kuriame bus mažiau tamsumo, mažiau skausmo; daugiau šviesos, daugiau linksmybės. Ir pirmiausia, ir svarbiausia jie stato kudikiu.

Socializmas nėra joks galutinas idealas, joks galutinas siekis. Socializmas, virš viso kito, yra darbininkų kliasos judėjimas, kuris reikalauja žmonijos miniomis daugiau gyvenimo — milžiniška, dinamiška, tverianti galybė.

Socializmas yra visai žmonijai, nes jis stovi tikrai už vieną svarbią draugijos kliasą, už tuos, kurie sutveria turtus ir prisideda prie pagerinimo žmonijos buvio. Kiekvieną pagerinimą tos kliasos buvio čia ir dabar męs su džiaugsmu sveikiname. Ir socializmas yra visai žmonijai, nes jis stovi už kudikį.

Męs, 10,000,000 mūsų, išsireiškiame vieno mūsų draugo švedo žodžiais: „Męs esame pasiryžę šį šimtmetį padaryti kudikio šimtmečiu: kad vaikų veidai būtų žvavi ir žėrėtų sveikata. Kad jų akys būtų linksmos ir žėrėtų linksmumu. Kad jie taipgi galėtų žibėti rimta šviesa — šviesa meilės ir teisybės“.

Sekta Albert Cherney.

BELETRISTIKA.

Ernest Poole.

Aristotelio ir Izaoko sapnas.

Vertė J. Stasiulevičius.

(Su daleidimu Outlook'o)

Praslinko trys mėnesiai. Senis Izaokas vieną vakarą vėl tamsoj sėdėjo, sulenkęs nugarą ir įtempęs akis, kad užbaigti paskutinę žipono siulę. Yetta dirbo prie jo. Giesmę, kurią ji ryte pradėjo giedoti, dar ir dabar, nors ir be žodžių, palengva niuniavo, kartais darydama pertraukas, bet jos balsas dabar buvo kurtus, gailus. Pagalios visai nutilo, ir ji kaskart pradėjo labiau prisilenkti prie siuvimo, kadangi vakaras ėjo vis tamsyn. Pakėlus galvą, ji pamatė ateinant mažą Jankelį, tad greitai įbėgo į grinčią, iš kurios už valandėlės išnešė kedę. Bet Jankelis nenorėjo sėsties; jis buvo per daug susijudinęs; rankoje laikė laišką, kurį nuolat baksčiojo galais pirštų.

„Štai!“ jis sušuko, „tas parodo, kad aš neklydau! Nuo Jackaus!“

Senis Izaokas pažiūrėjo augštin — jo kairėsios akies vokas sukrutėjo. „Koks Jackus!“ jis paklausė.

„Tamista gali atminti!“ karščiovosi Jankelis, žiurėdamas į briauną laiško. „Dešimt metų atgal jis gyveno trečioj stuboj nuo kryžkelio“.

Izaokas kaktą suraukė.

„Žinai“, nekantrumo pilnas kalbėjo Jankelis, „jo pati nešiojo šlebę, pargabentą net iš Odesos. Ar tu neatmeni tą rytą, kuomet ji atėjo į sinagogą?“

Izaokas tik akimis mirkčiojo. „Jankel“, jis tarė, „tas yra nuodėmė“.

Bet Jankelis negirdėjo. — „Jokubas — smarkiau ias kriaucius — pirmas čionaitinis žmogus, kuris ir per šventes siudavo. Ar tu negali atminti? Atmeni juk, kaip jo vaikas mirė nuo vidurių ligos. Tu sėdėjai dvi naktis prie jo ir braukei“.

Senio Izaoko blakstienai pasikėlė. „Ui, ui! Biednas mažas Samuelius! Jo tėvas priversdinėjo jį siuti ištisas dienas, kuomet vaikelis buvo dar tik šešių metų amžiaus“.

„Jackaus širdis buvo kieta!“ apgailestavo Jankelis. „Jo valia visuomet buvo šurkšti ir plona — kaip jis pats; jis savo kumštį niekuomet neatgniaždavo.“

„Tamista neprivalai keikti kurčią žmogų“, pasipriešino Izaokas.

„Jeigu jis būtų čia ir girdėtų — jis nepaisytų! Jis per daug laimingas! Klausyk! Iš čia jis iškeliavo į Podoliją, o iš ten penki metai atgal į New Yorką. Ten jo dukrelė dabar auga laisvai, pertekliuje ir laimingai! Klausyk — ji lanko mokyklą ir vau—vau—de—vi—lių koncertus, ir puikiai pasipuošus. Jis turi fabriką, kurioje dirba šešios dešimtys žmonių. Jie dirba tik nuo aštuonių ryto iki trečiai valan-

doi po pietų,
tino žipony.
re švelnus. „
tina! Elektra
dinasi patil! I
Izaokas r
skaityt. Ui, u
smakė; jo al
kuomet daskait
ši laimė dėl vis
mas du metai,
Jis, tačiau, da
eštai, toliu
k. „Abramas
lagvai. O čia
pui — keliuiki
Senis Izaok
kratė galvą,
priederėjo vazino
kaip visiškai su
kitą grinčią. I
tuo, kraipydamas
nyn. „Keli tu
tuo. Jis buvo b
nė — graži —
— muzika. Tik
tuo, emėsi už durt
Vėlai nakči
negalėdama k
turių.
Izaokas, pasi
augštai šypsantįsi
turi, kartkarčiai
tuo, kaip jis ką toh
Linksmas, jis ša
tingas“.
Auštant ji atė
lyškės, bet jo akį
tuo, jau jis išrodė
tuo, jis pasakė
blakstienai nerviška
tuo, nepaprasta keli
tuo, siasia dabartine už
Trims mėnesia
tuo, Jackaus fabriko
New Yorke, Amer
tuo, atida žiurėjo į di
tuo, linką žmonių, daug
tuo, kėnės švytavo į ten
tuo, akį įtemptos, pir
Akimirkoj Jack
tuo, tariai prisiartinio ir
tuo, atimtu, jis sušna
Augėtas Izaokas
Linksmas, gražu

dei po pietų, ir dar į tokį trumpą laiką jie pasiuva tukstančius žiponų. Kodėl? Todėl!... Čia Jankelio balsas pasidarė švelnus. „Todėl, kad mašinos siuva. O kas judina Mašinas? Elektra! Ar dabar tamista man tiki? Šaudyklė judinasi pati! Pagalios visi žmonės gali but laisvi ir turtingi!“

Izaokas nerangiai atsistojo, pažvelgė į laišką ir ėmė skaityt. Ui, ui, jis suniurnėjo. Jo blakstienai nerviškai susiraukė; jo akys pavandeniavo; jo didelės rankos drebėjo; kuomet daskaitė iki pusei laiško, jis pakėlė galvą. «Bet ar ši laimė dėl visų?» Jo balsas persimainė. «Didžiulis Abramus du metai, kaip iškeliauo iš mūsų kaimo į New Yorką. Jis, tačiau, dar nieko mums neatrašė. Kas gi su juom?»

«Štai, toliau», atsakė Jankelis, rodydamas pirštu į laišką. «Abramas — Jackaus fabrikoj — linksma — dirba lengvai. O čia Jackus rašo: — jei mes norim buti laimingais — keliaukim pas jį!»

Senis Izaokas susikuprino ir tylėjo valandėlę, paskui pakratė galvą. «Persenas, persenas», jis tarė lėtai: «Man priderėjo važiuoti kartu su Abramau. Jis atsisėdo. «Sugrįžk, kaip visiškai sutems», jis pridėjo, nes Jankelis nuskubėjo į kitą grindį. Izaokas dar dirbo kelias minutes, linguodamasis, kraipydamasis. Paskui jis paliovė ir jo galva nusviro žemyn. «Keli tukstančiai žiponų kasdien», jis niurnėjo, «ui, ui. Jis buvo bepradedęs vėl dirbti, bet vėl paliovė. Jo dukrelė — graži — drabužiai — mokykla — puikus koncertai — muzika. Tik kasžin, ką reiškia vau-u-di-vi-lis». Ir jis vėl ėmėsi už darbo tameoje.

Vėlai nakčia jis pasakė Yetai, kad ši eity gulti. Bet ji, negalėdama kaž-kodėl užmigti, patyka atėjo prie grindios durių.

Izaokas, pasirėmęs ant alkunės, sėdėjo, žiurėdamas į augštai šypsantįjį mėnulį ir mąstė; jo barzda, papučiant vėjaiui, kartkarčiais plevėsavo. Po kiek tai laiko Yetta išgirdo, kaip jis ką tokio šnabžda pats sau. Ji prisilenkė arčiau. «Linksma», jis šnabždėjo: «Mano Yetta — linksma — laiminga!»

Auštant ji atėjo vėl pas jį. Jo veidas išrodė senas ir išblyškęs, bet jo akys buvo šiukart jaunos ir linksmos; išaušus, jau jis išrodė tvirtesniu ir jaunesniu. «Mes tikrai keliausim», jis pasakė jai tą rytą. Jo balsas buvo kurtus ir akių blakstienai nerviškai kilnojosi, kadangi tam senam žmogui ilga, nepaprasta kelionė, didelė kruva pinigų buvo tai pirmučiausia dabartine užduotis.

Trims mėnesiams praslinkus, Izaokas ir Yetta stovėjo prie Jackaus fabriko durių, riogsančios prie Broome gatvės, New Yorke, Amerikoje. Izaokas purtėsi ir šnabždėjo. Jis su atida žiurėjo į didelį stalą: prie abiejų stalo šonų po penkioliką žmonių, daugumoj vaikai, buvo ypatingai prisilenkę; alkunės švytavo į ten ir atgal, strėnos lingavo, galvos krutėjo, akys įtemptos, pirštai lakstė, visi viens kitą vijosi.

Akimirkoj Jackus pribūšus patėmijo. Jis skubiai ir nekantriai prisirtino ir valandėlę žiurėjo į senį. Budamas labai užimtu, jis sušnairavo: «Ko tamista nori?»

Augštas Izaokas nuleido galvą, nustebintas ir susimaišęs. Linksma, gražas, laisvas, garbingas Jackus — nieko

tokio pas jį nesimatė, apart neišpasakyto riebumo.

«Na, kodėl tamista nekalbi?» Klausė Jackus: «Na? Girdi? Kodėl ne?»

«Tad turi buti jis», atsakė pagalios Izaokas: «Balsas tas pats. Tamista esi Jackus. Tamista persimainė į dešimtį metų».

Jackus vėl sušnairavo. Paskui jis sušuko žydiškai: «Ka? — dešimts metų — Rusijoje — taip — taip — Izaokas! Linksma tave matyti! Ir duktė — graži, dėl dievo! — graži! Linksma tave matyti! — aš niekad neužmirštu savo senus draugus». Jis mąstė valandėlę; jo fabrikoj stokavo darbininkų; o darbo tuokart buvo pilnos akys. «Puiku!» jis tarė: «Mano senas drauge, daleisk man tamistai pagelbėti — daleisk man tamistai suteikti darbą! Draugiškumas pirm visko! Pinigai vėliau! ai!» Jis suriko į darbininkus angliskai, kurie buvo paliovę dirbti ir vėpsojosi į pribūšus: «Prie darbo! Kas tai čia?» Jis liepė jiems skubintis. «Na? na? Kodėl ne?» Ir vėl jis sugrįžo prie durių. Ir dabar senis Izaokas, pailsęs ir alkanas, kuomet jis stebelijosi į tuos lenktyniuojančius žmones, jis išgirdo nuo riebaus Jackaus pasaką — kaip galima buti laimingu.

«Dirbk! Taupok! Štai kaip! Aš atkeliauvau į New Yorką kartu su pačia ir dešimts metų dukrele. Aš dirbau prie siuvimo, taip-pat ir dukrelė — ištikro — pakol valdžia neprivertė ją eiti į mokyklą; tada aš pasakiau savo pačiai, kad ji neprivalo turėti daugiau vaikų. Po paskutinių žodžių Izaokas nekantriai atsilošė, kadangi, pagal Talmudą, yra didžiausia nuodėmė moteriai, kuri pražudo savo vaisių. «Priverstas buvau paliepti», teisinosi Jackus. «Su didele šeima tu niekuomet nepakisi iš tarpo prastuolių. Dirbt? aš dirbau greičiau, nei bent kuris mano fabrikoj, subatomis aš dirbau, kaip krikščionis; nedėliomis — kaip žydas; tam tikru laiku, kuomet darbo daug, aš uždirbdavau po aštuonioliką dolerių į savaitę; prastai darbams einant, po keturis dolerius; daugiau savaičių blogų, negu gerų; vidutiniškas uždarbis — po devynis dolerius. Taupot? Mano pati gaudavo veltui užlaikymą prie savo brolio, kuris uždirbdavo vienuolika dolerių į savaitę; jis yra kvailas, tat dar ir dabar biednas. Paskui aš pasišaukiau biednųjų namo inspektorių. «Paimkite mergaitę», aš jam pasakiau, «nes jos motina yra bloga moteriškė». Mergaitę jie laikėsi tris metus. Aš už tai mokėjau po dolerį į savaitę, po tris dolerius už mano paties pragyvenimą, vieną dolerį duodavau pačiai, kad nusipirktų reikalingus drabužius — keturis dolerius sutaupodavau. Pinigai augo».

Mano pati numirė sauslige — biedna moteriškė! — ir man lėšavo šešios dešimtys du doleriai jos palaidojimas. Bet aš viską atgavau, taupodamas. Aš buvau vėl laimingas. Po dviejų metų aš paėmiau nuomon mašinas ir mažą fabrikėlę. Po kitų dviejų aš paėmiau šią fabriką. Štai aš esu. Aš pats dabar nieko nedirbu; aš priverčiu kitus dirbti; aš žinau visus jų šposus, kadangi aš pats tokiu buvau; aš išspaudžiu iš jų iki paskutiniausiam centui. Todėl aš esu turtingas. Mano pelnas — du tukstančiai dolerių kasmet.

Mano duktė jau šešiolikos metų, mes turime dideles ly-

A.

sapnas.

J. Stastulevičius.

zaokas vieną vakarą tempė akis, kad užta dirbo prie jo, dar ir dabar, nors ir arydama pertraukas,

Pagalios visai nulenkti prie siuvimo, lus galvą, ji pamatė į grindį, iš kurios nenorėjo sėsties; jis laišką, kurį nuola-

l aš neklydau! Nuo

- jo kairėsios akies klausė.

si Jankelis, žiurėdamas į jis gyveno tre-

Jankelis, „jo pati Ar tu neatmeni tą

kel”, jis tarė, „tas

ibas — smarkiau — kas kuris ir per šventes juk, kaip jo vaikas tvi naktis prie jo ir

„Ui, uil Biednas jo jį siuti ištisas dienų amžiaus”.

stavo Jankelis. „Jo kaip jis pats; jis sa-

mogų”, pasipriešino

nepaisytų! Jis perkeliavo į Podoliją, o

Ten jo dukrelė dar gal! Klausyk — ji koncertus, ir puikiai dirba šešios dešimtys to iki trečiai valan-

gumas lankuose; mes kartą į savaitę lankome Keith'o ir kartą į mėnesį Penktos Gatvės teatrą; veik visuomet amerikoniški lošiai; aš savo mergaitę neleidžiu į žydiškus teatrus. Gimnazijoj ji gauna dovanas; ji yra gabi ir smarki; ji graži, jos rubai puikūs. Mēs jieškome gero vyro; ji supranta, ko aš geidžiu. Kuomet praeitą mėnesį ji nusipirko didelę už dvyliką dolerių skrybėlę, aš pasakiau: «Gerai». — «Tėt, tas užsimokės», ji atsakė.

(Užbaiga seka)

SAJUNGOS REIKALAI.

L. S. S. Finansu Apyskaitos.

Už Rugsėjį mėnesį, 1911 m.

Į P L A U K O S.

Mėnesinių mokesčių:

Kuopos Įmokėjo	Kuopos Įmokėjo	Kuopos Įmokėjo	Kuopos Įmokėjo
1	6.40	37	12.60
4	24.15	40	5.60
5	3.80	41	1.00
6	15.40	42	5.55
7	8.20	49	2.60
9	2.20	50	16.00
17	5.60	55	1.60
19	6.00	57	7.40
21	4.20	58	2.00
22	6.80	60	11.80
24	.80	67	5.20
26	5.90	71	3.20
28	11.60	80	8.20
29	4.40	83	3.00
30	5.40	84	2.60
34	4.40	89	3.20
35	2.00	90	3.40
			293.10

Pavienių sąnarių mokesčiai.

A.J. Bakšas 1.00, L.L. Mikalauckas 75c., O. Balevičiūtė 60c. Viso 2.35

Prenumerata «Kovos».

K. Rugienius, J. Lapenas — po 2.00; J. Kairis per Kirtiklį 1.50; J. Petrauskas, J. Switch, F. Juška, G. Seller, M. Budraitkas, J. Pilipskas, J. Stripeika, J. Dobils — po 1.00; J. Gudauskas, Podanievič, F. Miller per Patalavičių, A. Rock — po 50c. Viso 15.50

Pavieniai Kovos num. ir prenum. kortos.

Pav. numeriai 75c., už pren. kortas 15.00. Viso 15.75

Ivairių įplaukų.

Už randą ir gazą 15.70; už apgar. pagal kontraktus 50.56; už seniau pard. literatūrą 22.04. Viso 88.30

SUTRAUKA ĮPLAUKŲ

Buvo išde..... 105.17
Mėnesinių duoklių..... \$293.10

Pavienių sąnarių mėnesinių duoklių.....	2.35
Prenumeratų «Kovos»	15.50
Už apgarsinimus.....	4.00
Už literatūrą.....	21.20
Už pašalinius darbus.....	38.85
Ivairių įplaukų.....	88.30
Pavieniai «Kovos numeriai.....	15.75
Prenum. «Mot. ir Soc.» (J. Jankauckas).....	1.00
Išviso	585.25

I Š L A I D O S.

«Kovos» išlaidos.

Statymas 116.05; pačtas, nuvežiojimai ir ekspedic. 21.39; spauda 45.15; popiera 48.00. Viso 230.59

Namų išlaidos.

Randa 35.00, gasas 2.20, elektra 2.00. Viso 39.20

Pašalinių darbų išlaidos.

Popiera 1.00

Literatūros pirktai.

Nuo «Keleivio» 1.03; nuo Jakščio 75c.; nuo Bačkaucko 75c.; nuo «Laisv. Minties» 2.13; soc. ženklelių 8.88. Viso 13.50

Visoki išdavimai.

Laikraščiai 92c., krasos ženkleliai 9.82, važinėjimai 80c., benzinas ir aliejus 47c., pašiuakai, rašalas ir žirkklės 50c., atramentas presui 1.70, antspauda 40c., lempal cilindriai 50c., bletinė allejui 15c. Viso 15.20

A. Purvini:

Algos Centro Sekr. už Rugs. m. 15.00, už knygy vedimą adm-joje 45.00. Viso 60.00

Algos.

Redaktoriui 60.00, Administratoriui 75.00. Viso 135.00

SĄTRAUKA IŠLAIDŲ.

Kovos išlaidų.....	230.59
Algų Redaktoriui ir Administratoriui.....	135.00
Namų išlaidos	39.20
Pašalinių darbų išlaidos	1.00
Visokių išdavimų.....	15.20
A. Purvini.....	60.00
Literatūros pirktai	13.50
Viso kartu	495.29

Įplaukė - - - - - \$585.29

Išėjo - - - - - 495.29

Lieka - - - - - 90.00

Administratorius A. Žymontas.

Turtų Kon. Kom. { F. Kušleika
J. Norvaiša
J. Mickėvičius

Laiškai į Redakciją.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA!

Teiksitės patalpinti šį mano laiškėlį. 119 LSS. kuop gyvavusi Milwaukee, Wis., buvo nugalabinta per draugų atsimetimą.

Senieji nariai prisiplakė prie Socijaldemokratų Part

No. 41
jos, autv
Taigi ku
Kuo
ir per tai
miau apl
drg. A. U
mės, kad
dėl labo 2

Herrin
kiems pras
A. Ma
85c., S. 1
čia, J. Ben
kas Bort f
kas, J. A
Grinevičia,
J. Pečiuka
Ankų 1

LSS.
vakare, LŠ
gal.

LSS.
spalio. Ma
yra svarbių

A
Pas man
dėl malonės j
K. Braza
consin St.

Šiuomi p
kad nuo 1-mo
26 kuopos J.G
nes knygas gai
kyt, gali gaut
gynas atdaras
vakarais nuo 6
K

Susirinkim
Morgello salėj.
savo duoklę ir a

LSS. 81-n
15 Oktoberio, 2
Elksgrove Ave.,
lykų ir dainuos
dykal.

jos, sutverdami „branch'į“, kuris tik 6 ar 7 narius teturi. Taigi kuopa liko ant grabo kranto.

Kuopoj narių skaitlius pradėjo mažėti dėl ypatiskumų ir per tai propagandos darbas neparodė jokių vaisių. Pirmiau apleidusieji kuopą nariai sugrįžo atgal ir, suėję pas drg. A. Urboną, atnaujino tą pačią kuopą iš 6 narių. Tikimės, kad neužilgo mes gyvuosime stipriau ir imsime veikti dėl labo žmonijos.

119 kuopos sek. S. J. D a r g u ž i s.

Aukos.

Herrin, Ill. Per P. Milčiuono vestuves tapo paaukauta politiškams prasikaltėliams \$11.85. Aukavo:

A. Mačiulis, A. Gruzinskas ir K. Butkus- po \$1.00; B. Jaras 85c., S. Uzdrevaitis, J. Nausėda, M. Nausėdienė, W. Matuliavičia, J. Bendorius ir T. Chinelis- po 50c.; P. Giedris 30c.; J. Vilkas Bort fere, A. Geibis, P. Milčiūnas, A. Milčiūnienė, A. Letukas, J. Arzuolaitis, P. Cheseka, J. Juodsnukis, K. Letukas, M. Grinevičia, A. Bielskus, J. Talioraitis, E. Prainis, J. Simonaitis ir J. Pečiukaitis- po 25c.

Aukų kankiniams \$11.85 gauta. Administracija.

LSS. 57-tos kuopos susirinkimas atsibus 15 spalio, 7 val. vakare, L.S. Draugystės svetainėj. Malonėkite atsilankyti, draugai. Sek. St. Ivanauskas.

LSS. 34-tos kuopos mėnesinis susirinkimas atsibus 15 d. spalio. Malonėkite atsilankyti visi draugai ir draugės, nes daug yra svarbių reikalų įvykdyti gyveniman. Sek. K. Jokimavičius.

Atsiimkite a. a. Ig. M Kudlauskos daiktus.

Pas mane randasi a. a. Ig. M. Kudlauskos nekurie daiktai, todėl malonės jo moterė atsiimti. Mano adresas:

K. Brazevičius, Box 221 Kenosha, Wis. Kambarys, 352 Wisconsin St.

Pranešimas.

Šiuomi pranešu visiems Westville's ir apielinkės draugams, kad nuo 1-mos spalio atsidarė knygynas, surengtas vietinės LSS. 26 kuopos J.Gustaičio svetainėje. Užkvičiame visus atsilankyti, nes knygas gaus skaityt visai dykai; kurie negali nuolatos atsilankyti, gali gaut parsinešt namo, užsistatant tam tikrą kauciją. Knygynas atdaras panedėliais, seredomis, ketvergais ir pėtnyčiomis vakarais nuo 6:30 iki 10; nedėliomis nuo 2 p.p. iki 6 vakare. Knygius P.Raudonaitis, Box 503, Westville, Ill.

Atidai LSS. 46-tos kuopos.

Susirinkimas atsibus nedėlioj, 14 spalio, 2 val. po pietų. Morgelio salėj. Taigi draugai meldžiu atsilankyti ir užsimokėt savo duoklę ir aptart savo reikalus. Sek. J. Vitkunas.

LSS. 81-mos kuopos viešas susirinkimas atsibus nedėlioj, 15 Oktoberio, 2 val. po pietų, Columbus svetainėje, North Cam. Elksgrove Ave., Chicago, kur bus apkalbama daug svarbių dalykų ir dainuos 81 kuopos choras. Visus užkvičiame. Įžanga dykai. Komitetas.

LSS. 22-ros kuopos susirinkimas atsibus 15 spalio, 2 val. po pietų, Garilavičiaus svetainėje. Malonėkite visi susirinkti. Po susirinkimo toj pačioj svetainėj bus balius ir prakalbos, kur nariai turės užimti vietas, kaip darbininkai. Sek. A. Rypkevičia.

LSS. 21-mos kuopos mėnesiniai susirinkimai atsibus kiekvieno mėnesio pirmą nedėdienį po 15-tai, 2 val. po pietų, Joe Guoldoni sveitanėj. Nepamirškite, draugai. Org. K. Rumžis.

LAIMINGOS DIENOS.

Tik tas yra geriausias daktaras, kuris pagelbi ligoje.

Žmonėms ką pirmiau gyvenimas buvo pilnas kartumo ir kankinę, dėl ligos varginimo, kaip aršiansio neprietelias žmogaus; vienok kaip Philadelphiajos MEDIKAL KLINIKOS, daktaras padavė tikrą prietelišką ranką ir gerų liekarstų pagalbą, tad tuojaus apturėjo savo gerą sveikatą ir vėl pastėjo išgydytiems LAIMINGOS DIENOS.

KAD PHILA. MED. KLINIKA, išgydo greit, gerai, teisingai, ligos neatsinaujina ir daugiaus išgydo kaip kiti daktarai; tad nepasigyrimai kaip kiti patys save augština, o negali darodyti, kad ką nors išgydę; bet PHILA. M. KLINIKĄ žmonės geria. Iš daugybės padėkavonių pačių išgydyti. Ką rašo:

Širdingai dėkavoju ir tegul Jums Dievas atnagradija, kad Jūs kiekvieną sergantį taip išgydytumet kaip mane.

Mano liga, kuri pirmiaus kankino, tad jau visi skaudėjimai prapuolė; ar tai lytus ar pagada dabar visada jaučiuosi sveikas ir nieko neskauda. Gerai valgau, taip, kad kiti pavydi man, tokios geros sveikatos. Vardas Philadelphiajos Med. Klinikos tegul pasgarsėja po visą Ameriką.

Su guodone W. Zbronskis, 140 Bydler St. Muskegon, Mich.

Asz Julijonas Adomaitis, duoda žinoti, kad esu sveikas ir padėkavoju už gerą liekarstą ir, kad taip greit mane išgydė. Dabar išstariu širdingą aciu ir nereikalauju daugiau gydysis.

Mr. Julius Adams, Philadelphia, Pa. 1237 Buttonwood Str.

GUODOTINI TAMISTOS: Paršau aš dėkavodamas PHILA. M. KLINIKAI už sugrąžinimą mar sveikatos. Kaip tik pabaigiau gert liekarstą ir išgijau. Dabar jaučiuosi sveikas ant visko. Dėkavoju už roglę i gerą liekarstą, kad taip greit mane išgydė. Todėl atvirai dėkavoju, kad sergantį žinotu kur reik kreiptis, kad apturėt gerą sveikatą. Toki daktarai visada yra verti pagyrimo ir guodonės. Su tikra guodone, Barnasius Grudinskas, Port Henry, N. Y.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, paties gubernatoriūns legalizuota. Kaip daugeli, teip ir tave gali išgydyt nuo: skaudėjimo sanariuos, gėlimų kauluose, pečinose, šonuose, kojose, rankose ir kitur. Nusilpnėjimą, sėklos nubėgimą nuo saužagystės, nervų ir kranjo ligas, inkstų, kepenų, ir vidurių ligas; kosulio, širdies, galvos skaudėjimo, blogus sapnus ir visokias užsikrečiamas piktas ligas, teip ir moterių visokias ligas ir kurios tik užpuola ant žmogaus nelaimės ir varginimo. Pribuk asabiškai, jei toll gyven, aprašyk ligą lietuviškai, apturėsi tai tikrą prietelišką roda, nes šitas geras KLINIKAS, labai pasekmingai išgydo šviežias ir seniau užpuolusias ligas.

Visada rašyk ar ateik, ne kitur bet ant šito tikro Klinikos adreso:

The Philadelphia Medical Clinic 1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Valandos: nuo 10 iki 4 po piet. Nedėlioj nuo 10 iki 3 po pietų. Utarninke ir Pėtnyčioj nuo 6 iki 8 vakare

GALAS PIKTLIGE!

Iškliol, kurie turėdavo piktligę (sifilį), tai per metų-metus terliodavosi visokiais vaistais be naudos, ir vietoje išgijimo, tik dar labiau nelaimingąj ta baisioji liga apipnavodavo.

Dabar neseniai likosi išrastos liekaratos „606“ per Prof. Dr. EBRLICH, Vokietioj Gerlaus pasaulės daktarai, kurie išbandė tas liekaratas, užtikrina, kad jos taip geros, jog iš 100 tik vienam galėtų nepagelbėti. Jos išgydo labai greit, ir jau ne atsinaujina ta baisioji liga.

Tas liekarstas tik iš Vokietijos galima parsigabenti. Jas nereik gerti, bet tik susipažinęs specialistas daktaras, gali įleisti po oda tiesiog į kraują.

Kuris nelaimingųjų yra patekęs į tos baisios ligos nasrus, tegul kreiptasi į PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, po numeriu 1117 Walnut st., Philadelphia Pa., kame specialistai daktarai suteiks pagalbą įleidžiant į kraują „606“ liekarstas.

«KOVOS» Agentai.

J. BUKANTIS, 77a Endicot st., Boston, Mass.

J. STASIULEVIČIUS, 103 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.

A. KUBILIUS, 3423 T st. So. Omaha, Neb.

M. ŠLIAKYS, Box 581, Forest City, Pa.

A. ŽILINSKAS, Box 923, Wallingford, Conn.

J. P. ČEPUŠIS, 1070 Wyoming av., Pittston, Pa.

J. MATJOŠAITIS, 120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

MATT SENKUS, 46 Knox St., Lewiston, Me.

.PETRIKIS, 1514 Ross Ave., Scranton, Pa.

A. A. REKLAITIS, 234 Wayne St., Jersey City, N. J.

SIMON KARALIUS, 842 Lenox St., Norwood, Mass.

P. A. JETULEVIČIUS, Mass. Gen. Hospital O.P.D. Boston, Mass.

F. STASIUKELIS, Box 1588, Fitchburg, Mass.

J. A. TILINDIS, 1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.

A. KALASKY, Box 1306, Renton, Wash.

A. KAZEKEVIČIUS, P.O. BOX 60, Edwards Ind.

M. K. ŽVINGILAS, R.F.D. Sinsbur Conn.

P. GLAVECKAS, 635 W. Lombard St., Baltimore,

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persidimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8 1/2 d. į Rotterdama 11 1/2 d. į Liepoją
 III klasa \$29.00 III kl. \$30.00
 II klasa 45.00 II klasa 47.00
 I klasa 52.00 I klasa 62.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
 Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Knygėlė ūkėstės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į „Kovas“ Administraciją.

PARDUODU LAIVAKORTES

ir smulkius pinigus. Atlieku visokius spaustuos darbus. Užrašau lietuviškus laiškrasčius. Turiu agentūrą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigus taupant.

P.M.KAITIS
 narys 81-ajam LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
 1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Naujiena! Draugai, aš parduodu lietuviškas Biblijas, visas šventas raštas.

Prekė tik \$2.50 su prisijungimu. Rašyk šiandien šiuo adresu: :: :: ::
 Mr. V. Patalavičius,
 1510 Winter st. Philadelphia, Pa.
 Agentas Lietuviškų Biblijų Draugystės.

**JAUNI VYRAI
 SENI VYRAI
 VIDURAMŽINI VYRAI**

Vyrai kurie žada apsivesti— vyrai ligoti— vyrai kurie budamė neprotingi dasileida perviršumą— vyrai nusilpnei, nerviški, sunaikinti ir kurie sulaukie amžio, katram negale pynai nauduoti priimnuma gamtos.— **vysi tie vyrai tur pareikalauti viena iš tuo knygu.** Ta knyga pasakis kaip vyrai sunaikin sava sveikata, kaip jie igauna ligas ir kodiel jie netur apsivesti budame tame padeime. Ta knyga teipgi pasakis suprantamoje kalboje kaip vyrai kurie tur **Užnuodijima kraujo, arba syfill, Triperi, arba gonorrhoea, Nusilpnelma, Abeln** pragaišti špeku, **Pragaišti gyvybes sky-stimo, Naktinius ni beglmus, Rheumatizma, Organiškas ligas, Pylva, Kepenu, Pusles ir Inkštu ligas,** gali but galiutinai išgydyti sava nuomusė, privatnai ir slapta, su mažais kaštais.

Tukstančiai vyru atgava sava tobulą sveikatą, spēkas ir stiprumą per pagelbą tuos knygos. Ji ira krautuve žinios ir talpina šiam tykrus slaptibes, kurios vyras turi žinoti. Netrotikiet sava pinigų mokiedami už prastus, bevertės, vaistus iki kolaik neperskaitisti šita knyga Ji pasakis kodiel jus kentėti ir kaip galete galiutinai išgydyti. Atmink, jog ta knyga yra duodama **VYSAI DYKAL** Męs užmokam ir pašta. Išrašik aiškeie sava varda, pavarde ir adresa ant šio kupona ir išsiusk ji mums šendena.

Kuponas dykai gautos knygos.
 Siusk ji šendena.

DR. JOS. LISTER & CO.
 L. 303, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

Godotini: Aš esu užinteresuotas jūsu pasiuliminui dykai slunstos knygos ir norėčiau, jog jus išsiustumet man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....
 Adresas.....
 Stejtas.....

**50,000
 KNYGU
 DYKAI DIEL VYRU.**

:: Mokykis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kasuoja tik \$30. Męs duodame nočynas. Tas amatas geras visam sviete. Būsi savo bosu. Apie daugiau rašyk arba atėik.
Nosokofs' Barber School
 1405 Penn Ave.,
 Pittsburg, Pa. Dept. K

Kelstone Phone Main 14-28.
 Bell Phone Lombard 2506 A.
Dr. Philip ROVNO
 423 Pine st. PHILAD., PA.
 Priėmimo valandos:
 Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
 Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Šiuomi pranešame, jog jau išėjo iš spaudos LSS. 18-leidimas No. 12-as

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI

Parašė K.Kautsky. Iš vokiečių kalbos vertė P.Kovas. Pusl. 55, prekė 20c

Ši knygelė turėtų rasti kiekvienoj darbininko žmogaus grįtelėj, ir kiekvienas interesojuantis socializmo klausimu, privalo būtina minėtą knygelę nusipirkt ir perskaityt, nes tik tokias raštus skaitydamas darbininkas žmogus, gali gaut supratimą apie socializmo mokslą ir pažinti dabartiną netikusią išnaudojimo tvarką.

Reikalaujanti minėtos knygelės prisiųskit „Kovas“ Adm. 20c, o tuoj apturėsite. Agentam nuleidžiama nuošimčiai.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS

Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su prisijungimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatint tarpe darbininkų klesos revoliucioniskas mintis.

• Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į „Kovas“ Administraciją.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas retėzelis su globu, broliškai sveikinandies dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c. Socialistiški ženkleliai visokiu gatunku: paprasti—preke 5c, pauksuoti—25c daugiaus imantiems nuleidžiamas nuošimtis. Reikalaudami siuskit pinigų krašos ženkleliais arba Money Orderiu. „Kovas“ Administracija.

**“No Work-No Pay”
 The Workingman's
 Problem**

Jis tik įsenino šaltį ir paskui turėjo gulėti per savaites

**DR. RICHTER'IO
 Pain-Expelleris**
 prašajis pavojingus susirgimus jeigu vartosi su laiku pagal nurodymų, ant dėžutės; 25c. ir 50c. už bonką. Žiūrėk ant Inkaro ir vardo ant dėžutės.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
 Richter'io Conco Pills yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.